

30.12.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**30 Aralık 2022
Cuma**

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

30 Aralık 2022 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile Kuveyt Kızılayı Arasında Hibe Anlaşması

YÖNETMELİK

— Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 15 inci Maddesinin Uygulanması İle İlgili Tebliğ (No: 2022/49)

— Alkol ve Alkollü İçkilerin İç ve Dış Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü ve Geçici 5 inci Maddelerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ (No: 2022/50)

— Tütün Üretimi, İşlenmesi, İç ve Dış Ticareti ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 22 nci, 23 üncü ve 26 ncı Maddelerinin Uygulanması ile İlgili Tebliğ (No: 2022/51)

— Etil Alkol ve Metanolün Üretimi ile İç ve Dış Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 25 inci ve 26 ncı Maddelerinin Uygulanmasına Dair Tebliğ (No: 2022/52)

— Tütün Mamullerinin Üretim ve Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü Maddesinin, Puro ve Sigarillo İthalatı, Fiyatının Belirlenmesi ve Yurt İçinde Pazarlanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Kararın 6 ncı Maddesinin, Makaron Üretimi ve Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü Maddesinin, Yaprak Sigara Kağıdı Üretimi ve Ticaretine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 23 üncü Maddesinin Uygulanması ile İlgili Tebliğ (No: 2022/53)

— Alkol ve Alkollü İçki Tesislerinin Haiz Olmaları Gereken Teknik Şartlar, Kurulmaları, İşletilmeleri ve Denetlenmelerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 21 inci Maddesinin Uygulanmasına Dair Tebliğ (No: 2022/54)

— İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2015/8)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

KURUL KARARLARI

— Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunun 29/12/2022 Tarihli ve 11496, 11497, 11498, 11499, 11503, 11506, 11525 Sayılı Kararları

— Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 29/12/2022 Tarihli ve 10462 Sayılı Kararı

— Sermaye Piyasası Kurulunun 2023 Yılı Gayrimenkul Değerleme Asgari Ücret Tarifesi ve Uygulama Esaslarına İlişkin Kararı

KARAR

— Biyogüvenlik Kararı (Karar No: 40)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 3/11/2022 Tarihli ve 2018/21405 Başvuru Numaralı Kararı

Genetiği değiştirilmiş mısırın hayvan yeminde kullanımına onay

Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçıları Birliği Derneği'nin (BESD-BİR) başvurusu üzerine genetiği değiştirilmiş bir mısır çeşidinin hayvan yemlerinde kullanılması uygun bulundu.

Genetiği değiştirilmiş bir mısır çeşidinin hayvan yeminde kullanımı onaylandı. Tarım ve Orman Bakanlığı'nın konuya ilişkin Biyogüvenlik Kararı, Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre Bakanlık başvuru hakkında, Bilimsel Risk Değerlendirme Komitesi ve Sosyo-Ekonomik Değerlendirme Komitesi tarafından hazırlanan raporları görüşerek, genetiği değiştirilmiş bir mısır çeşidi ve ürünlerinin hayvan yemlerinde kullanılmasına izin verdi.

Karar, 10 yıl geçerli olacak. Bu süreçte söz konusu mısır çeşidi, sadece hayvan yemi ya da yem ham maddesi olarak kullanılabilir.

Karara konu mısır ve ürünlerinin ambalajlama, taşıma, muhafaza ve nakillerinde bulaşmayı engelleyici tedbirler, ürün sahibi ve taşıyıcı tarafından işbirliği içinde alınacak. Ürünün ambalajı, yırtılma ve parçalanmaya dayanıklı olacak, dökme ürünlerin taşınacağı araçlar da ürünün çevreye bulaşmasını engelleyecek şekilde branda ile örtülecek.

Kararın yayımıyla birlikte 30 gün içinde güvenlik ve acil durum tedbirlerinin yer aldığı plan Biyogüvenlik Sekreteryasına sunulacak.

Yandaş yazardan, TOBB Başkanına: Bitiniz yine mi kanlandı?

Hükümete yakın Sabah gazetesi yazarı Dilek Güngör, Hisarcıklıoğlu'nun sahibi olduğu bir AVM'de çalışan kişilerin yeni asgari ücret rakamının yürürlüğe girmeden önce işten çıkardığını yazdı.

Sabah gazetesi yazarı Dilek Güngör, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun sahibi olduğu bir AVM'de uzun yıllar çalışan kişilerin yeni asgari ücret rakamının yürürlüğe girmeden önce işten çıkardığını söyledi. Güngör'ün ifadesine göre işten ocak ayı öncesinde yapılan çıkarmaların sebebi daha az tazminat ödemek.

"PERSONELE GÖNDERİLEN BİR YAZI ELİME GEÇTİ"

Dilek Güngör'ün bugünkü köşe yazısının ilgili kısmı şöyle:

Uyanık bazı patronlar asgari ücret zammı yürürlüğe girmeden önce daha az tazminat yükü ödemek için 6-7 yıllık çalışanlarını işten çıkarıyorlarmış... Eee, tabii, bugün işçisini çıkarsa tazminat yükü daha az olacak, ocaktan sonra çıkarsa daha fazla olacak. Akla gelmeyecek yöntemler uygulayanlar varmış... Ankara'da Panora AVM'nin özel güvenliğinde görevli personele gönderilen bir yazı elime geçti... Korkunç...

30.12.2022

Bu AVM kimin? Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)

Başkanı Rifat Hisarcıklıoğlu'nun... Güvenlik şirketi personeli işten çıkaracaklar ya...
Önce diyorlar ki, sizi şirketimizin başka bir AVM'sinde görevlendirmeye karar verdik.
Çünkü orada deneyimli personel ihtiyacımız var. Özlük haklarınız korunacak, iş
akdinizde esaslı değişiklik olmayacak, ikametgahınıza yakın bir yerde
değerlendirileceksiniz. Daha sonra bunu personele imzalatıyorlar. Sanki 'rotasyon'a
gittikleri imajı veriyorlar... İşçiden de tebligatı kabul etmediğine, kıdem tazminatının
kendisine ödenmesini istediğine dair zorla imza alıyorlar. Onu yazan personelin dava
açma hakkı da kayboluyor. Eski personeli çıkarıp daha ucuz işçiyle yola devam
ediyorlar. Ne diyelim?

TCMB: Liralaşma odaklı yaklaşım devam edecek

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu, toplantı özetinde, "Para politikasında sürdürülebilir fiyat istikrarı hedefi doğrultusunda finansal istikrara yönelik riskleri de gözeten liralaşma odaklı bir yaklaşım sergilenmeye devam edilecektir. Kredilerin büyüme hızı ve erişilen finansman kaynaklarının amacına uygun şekilde iktisadi faaliyet ile buluşması yakından takip edilmektedir" denildi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) Toplantı Özeti'nde, para politikasında sürdürülebilir fiyat istikrarı hedefi doğrultusunda finansal istikrara yönelik riskleri de gözetilen liralaşma odaklı bir yaklaşımın sergilenmeye devam edileceği bildirildi.

Para Politikası Kurulu'nun 22 Aralık'taki toplantısına ilişkin özet yayımlandı.

Özette, tüketici fiyatlarının kasımda yüzde 2,88 yükseldiği kaydedilerek, yıllık enflasyonun 1,12 puan düşüşle yüzde 84,39 olarak gerçekleştiği vurgulandı.

Yıllık enflasyondaki düşüşte enerji ve temel mal gruplarının etkisinin belirleyici olduğu ifade edilen özette, şunlar kaydedildi:

"Aylık bazda gıda grubu fiyat gelişmeleri öne çıkmıştır. Temel mal grubunda yıllık enflasyon tüm alt gruplarda gerilerken, enerji grubunda fiyatlar ılımlı seyretmiş ve grup yıllık enflasyonu baz etkisiyle düşüş kaydetmiştir.

Gıda grubunda genele yayılan fiyat artışları izlenirken, grup yıllık enflasyonundaki artışta taze meyve ve sebze kaleminin yanı sıra süt ve süt ürünleri fiyatlarındaki yükselişin etkisi belirgin olmuştur.

Üretici fiyatları aylık artış oranı elektrik, doğal gaz imalatının yanı sıra rafine petrol ürünleri ile ana metal sanayi fiyatlarındaki düşüşler öncülüğünde önemli ölçüde yavaşlamış, bu doğrultuda üretici yıllık enflasyonu gerilemiştir.

Bu görünüm altında, mevsimsellikten arındırılmış verilerle B ve C göstergelerinin aylık değişimlerdeki yavaşlama sürmüştü, yıllık enflasyonlarında düşüş kaydedilmiştir."

Özette, gıda ve alkolsüz içecek grubu yıllık enflasyonunun 3,50 puan yükselerek yüzde 102,55 seviyesine ulaştığı belirtilerek, fiyat artışlarının grup geneline yayıldığı ve yıllık enflasyonun işlenmemiş gıdada 5,00 puan yükselişle yüzde 97,24, işlenmiş gıdada ise 2,03 puan artışla yüzde 107,35 olarak gerçekleştiği bildirildi.

Enerji fiyatlarında düşüş beklentisi

Enerji fiyatlarının kasımda yüzde 1,28 ile son aylara kıyasla ılımlı seyrettiği ifade edilen özette, "Öncü göstergelerin ham petrol fiyatlarındaki gerilemeye istinaden, aralıkta akaryakıt fiyatları öncülüğünde enerji fiyatlarında düşüşe işaret etmektedir." değerlendirmesinde bulunuldu.

Özette, hizmet fiyatlarının kasım ayında yüzde 2,18 oranında yükseldiği aktararak, bu dönemde yıllık enflasyonun kira ve haberleşme hizmetlerinde yükselirken, diğer alt gruplarda gerilediği kaydedildi.

Temel mal grubunda yıllık enflasyonun 3,54 puan düşüşle yüzde 76,11 olarak gerçekleştiği belirtilen özette, aralık ayı piyasa katılımcıları anketi sonuçlarına göre de enflasyon beklentilerinin gerilediği bildirildi.

Özette, açıklanan öncü verilerin sürmekte olan jeopolitik risklerin ve faiz artışlarının da etkisi ile gelişmiş ülke ekonomilerinde resesyona dair endişelerin devam ettiğine işaret ettiği aktararak, şu ifadelere yer verildi:

"Türkiye'nin geliştirdiği stratejik nitelikte çözüm araçları sayesinde temel gıda başta olmak üzere bazı sektörlerdeki arz kısıtlarının olumsuz etkileri azaltılmış olsa da uluslararası ölçekte üretici ve tüketici enflasyonu yüksek seviyelerini sürdürmektedir. Yüksek küresel enflasyonun, enflasyon beklentileri ve uluslararası finansal piyasalar üzerindeki etkileri yakından izlenmektedir.

Ülkeler arasında farklılaşan iktisadi görünüme bağlı olarak gelişmiş ülke merkez bankalarının para politikası adım ve iletişimlerinde ayrışma artarak devam etmektedir. Finansal piyasalarda artan belirsizliklere yönelik merkez bankaları tarafından geliştirilen yeni destekleyici uygulama ve araçlarla çözüm üretme

gayretlerinin sürdüğü gözlenmektedir. Ayrıca finansal piyasalar, artan durgunluk risklerine karşı faiz artışı yapan merkez bankalarının faiz artırımı döngülerini yakında sonlandıracağını beklentilerine yansıtma başlamıştır."

TL olumlu performans sergiledi

Gelişmekte olan ülkelere yönelen portföy akımlarında, küresel risk iştahındaki iyileşmeye paralel aralık ayında hem borçlanma hem de hisse senedi piyasalarına girişlerin devam ettiği kaydedilen özetle, gelişmiş ülkelerin uzun vadeli tahvil faizlerindeki oynaklık ve küresel finansal koşulların seyri gelişmekte olan ülkelere yönelen portföy akımlarına ilişkin riskleri ise canlı tuttuğu belirtildi.

Özette, Liralaşma Stratejisi kapsamında atılan politika adımlarının da etkisiyle Türkiye'nin Türk lirası cinsi devlet tahvili getirileri bu dönemde başta uzun vadede olmak üzere benzer ekonomilere göre daha olumlu bir performans sergilediği vurgulandı.

Enflasyonda gözlenen yükselişte; jeopolitik gelişmelerin yol açtığı enerji maliyeti artışlarının gecikmeli ve dolaylı etkileri, ekonomik temellerden uzak fiyatlama oluşumlarının etkileri, küresel enerji, gıda ve tarımsal emtia fiyatlarındaki artışların oluşturduğu güçlü negatif arz şoklarının etkili olduğu ifade edilen özetle, şu değerlendirmelere yer verildi:

"Uluslararası emtia fiyatlarında kasım ayında düşüş gözlenmiştir. Alt gruplar bazında endüstriyel metal fiyatları artış kaydederek diğer alt gruplardan ayrılmıştır. Uluslararası ham petrol fiyatları kasım ayında bir miktar gerilemiş, söz konusu düşüş aralık ayında belirginlik kazanmıştır.

Doğal gaz fiyatlarındaki geri çekilme kasım ayında da devam etmiştir. Uluslararası taşımacılık maliyetleri düşüş eğilimini kasım ayında da korumuştur. Ayrıca, son aylarda döviz kurları ılımlı bir seyir izlemiştir. Bu gelişmelerle üretici fiyatlarında aylık artış oranı elektrik, doğal gaz imalatının yanı sıra rafine petrol ürünleri ile ana metal sanayi fiyatlarındaki düşüşler öncülüğünde önemli ölçüde yavaşlamış ve üretici yıllık enflasyonu gerileme kaydetmiştir.

Yıllık enflasyon ana sanayi grupları bazında incelendiğinde, enerjide daha belirgin olmak üzere, tüm alt gruplarda azalış göstermiştir. Sektörel olarak incelendiğinde ise elektrik, doğal gaz imalatı, rafine edilmiş petrol ürünleri ve ana metal sanayi fiyatlarında düşüş gözlenirken, diğer madencilik ve taş ocakçılığı, deri, kâğıt ve inşaat ile bağlantılı olan metalik olmayan mineral ürünleri fiyat artışları ile öne çıkmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış üretici fiyatları ana eğilim göstergeleri maliyet baskılarındaki zayıflama eğiliminin devam ettiğine işaret etmiştir."

Özette, 2022'nin ilk üç çeyreğinde güçlü bir büyüme gerçekleştiği belirtilerek, "Üçüncü çeyrekte yıllık büyümenin temel belirleyicisi hizmetler sektörü olurken sanayi

sektörünün büyümeye katkısı zayıflayan dış talebin de etkisiyle sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir." ifadeleri kullanıldı.

Büyümenin kompozisyonunda sürdürülebilir bileşenlerin payının arttığı ifade edilen özetle, makine-teçhizat yatırımları ve net ihracat katkısının payının yılın ilk üç çeyreğinde ortalama yıllık büyümenin yaklaşık yüzde 62'sini oluşturduğu bildirildi.

Özetle, yılın son çeyreğine dair öncü göstergelerin ise zayıflayan dış talebin etkisiyle büyümedeki yavaşlama eğiliminin sürdüğüne işaret ettiği kaydedilerek, sanayi üretiminin ekimde mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış olarak aylık yüzde 2,4, yıllık bazda ise yüzde 3,1 oranında arttığı belirtildi.

İktisadi faaliyette ivme kaybı devam ediyor

İmalat sanayi üzerindeki dış talep kaynaklı baskıların iç talep ve arz kapasitesi üzerindeki etkilerinin şimdilik sınırlı düzeyde kaldığına değinilen özetle, İktisadi Yönelim Anketi ve PMI gibi anket bazlı göstergeler ile diğer yüksek frekanslı verilerin iktisadi faaliyette ivme kaybının devam ettiğine işaret ettiği aktarıldı.

Özetle, mevsimsellikten arındırılmış istihdamın ekimde aylık bazda yüzde 0,7, çeyreklik bazda ise yüzde 1,0 arttığı bildirilerek, şunlar kaydedildi:

"Ekim ayında mevsimsellikten arındırılmış işgücüne katılım oranı ise bir önceki aya göre 0,4 puan artarak yüzde 53,5 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde istihdamdaki artışa rağmen işgücüne katılımdaki yükselişin etkisiyle mevsimsellikten arındırılmış toplam işsizlik oranı, bir önceki aya göre 0,1 puan artarak yüzde 10,2 seviyesine ulaşmıştır.

Anket göstergeleri ve yüksek frekanslı veriler istihdamdaki artış eğiliminin yavaşlamakla birlikte korunduğuna işaret etmektedir. Diğer taraftan, istihdam kazanımları benzer ekonomilere göre salgın sonrası dönem incelendiğinde daha olumlu seyretmektedir. Özellikle istihdam artışına katkı veren sektörler dikkate alındığında büyüme dinamiklerinin yapısal kazanımlarla desteklenmekte olduğu görülmektedir."

"Enerji ve altın ithalatındaki yüksek seyir cari işlemler dengesini olumsuz etkilemeye devam etmektedir. Cari işlemler dengesi ekim ayında 400 milyon dolar açık verirken, yıllıklandırılmış cari açık 4,5 milyar dolar artışla 43,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir." ifadelerinin yer aldığı özetle şunlara vurgu yapıldı:

"Kasım ayına ilişkin geçici dış ticaret verileri mevsimsellikten arındırılmış olarak ihracat ve ithalatın aylık bazda artış kaydederek bir önceki ayda gerçekleşen düşüşü kısmen telafi ettiğine işaret etmektedir.

Dış ticaret açığı, görece yüksek seviyelerini koruyan enerji ve altın ithalatının da etkisiyle kasım ayında 8,8 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Dış ticaret

açığına enerji başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki yüksek seviyeler ve altın ithalatındaki ivmelenme kaynaklı gözlenen yükselişe karşın hizmet gelirlerinde süregelen artış eğilimi cari işlemler dengesini desteklemeyi sürdürmektedir.

Turizmin cari işlemler dengesine beklentileri aşan güçlü katkısı devam etmektedir. Bunun yanında, enerji fiyatlarındaki yüksek seviye ve ana ihracat pazarlarının resesyona girme olasılığı cari denge üzerindeki riskleri canlı tutmaktadır. Cari işlemler dengesinin sürdürülebilir seviyelerde kalıcı hale gelmesi, fiyat istikrarı için önem arz etmektedir."

Kredilerin büyüme hızı yakından takip ediliyor

Para politikası duruşunun, enflasyon görünümüne yönelik risklerin kaynağına, kalıcılığına ve para politikası ile ne ölçüde kontrol altına alınabileceğine dair değerlendirmeler dikkate alınarak, temkinli bir yaklaşımla sürdürülebilir fiyat istikrarı hedefine ulaşılması odağında belirleneceği kaydedilen özette,

"Para politikasında sürdürülebilir fiyat istikrarı hedefi doğrultusunda finansal istikrara yönelik riskleri de gözeten liralasma odaklı bir yaklaşım sergilenmeye devam edilecektir. Kredilerin büyüme hızı ve erişilen finansman kaynaklarının amacına uygun şekilde iktisadi faaliyet ile buluşması yakından takip edilmektedir." ifadeleri yer aldı.

Özette, kurulun, parasal aktarım mekanizmasının etkinliğini destekleyecek araçlarını kararlılıkla kullanmaya devam edeceği ve fonlama kanalları başta olmak üzere tüm politika araç setini liralasma hedefleriyle uyumlu hale getireceği belirtilerek, uygulanacak politikaların aralıkta açıklanacak olan 2023 Yılı Para ve Kur Politikası metninde kapsamlı olarak ilan edileceği bildirildi.

Kurulun, sürdürülebilir fiyat istikrarı ve finansal istikrarın güçlendirilmesi için atılan ve kararlılıkla uygulanan adımlar ile birlikte, küresel barış ortamının yeniden tesis edilmesiyle dezenflasyonist sürecin başlayacağını öngördüğü ifade edilen özette, azalan dış talebin toplam talep koşulları ve üretim üzerindeki etkilerinin yakından izlendiği aktarıldı.

Özette, küresel büyümeye yönelik belirsizliklerin ve jeopolitik risklerin daha da arttığı bir dönemde sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış trendinin sürdürülmesi ile arz ve yatırım kapasitesindeki yapısal kazanımların sürekliliği açısından finansal koşulların destekleyici olması kritik önem arz ettiği belirtilerek,

"Bu çerçevede kurul, politika faizinin sabit tutulmasına karar vermiştir. Kurul, mevcut politika faizinin küresel talebe ilişkin artan riskleri dikkate alarak yeterli düzeyde olduğunu değerlendirmiştir." yorumu yapıldı.

Fiyat istikrarının sürdürülebilir bir şekilde kurumsallaşması amacıyla TCMB'nin tüm politika araçlarında kalıcı ve güçlendirilmiş liralasmayı teşvik eden geniş kapsamlı bir

politika çerçevesi gözden geçirme sürecinin devam ettiği kaydedilen özetinde, bu süreçte, politika araçlarının Türk lirası mevduat gelişiminin desteklenmesi, API fonlmasının teminat yapısında Türk lirası cinsi varlıkların artırılması, para takası (swap) miktarının kademeli şekilde azaltılması ve döviz rezervlerinin güçlendirilmesi istikametinde geliştirilmesine odaklanıldığı belirtildi.

Liralaşma Stratejisi'ne devam edilecek

Özetinde, değerlendirme süreçleri tamamlanan kredi, teminat ve likidite politika adımları para politikası aktarım mekanizmasının etkinliğinin güçlendirilmesi için kullanılmaya devam edileceği vurgulanarak,

"Uzun vadeli, sabit getirili ve Türk lirası varlıklara talebin yükselerek getiri eğrisinin parasal aktarımın etkinliği yönündeki seyri yakından izlenmektedir. Kurul, kredilerin büyüme hızıyla birlikte, hedefli alanlarda verimlilik kazanımları sağlayan kredilerin finansman maliyetlerinin de aktarımın korunmasını sağlayacak şekilde gelişimini gözetecektir." değerlendirmesi yer aldı.

Bu çerçevede, Türk lirası likiditesinde ve dağılımında yaşanan gelişmelerin mevduat ve kredi fiyatlamaları üzerindeki etkileri, döviz kurundaki gelişmelerin enflasyon üzerindeki etkileri, kur korumalı mevduat ürünlerine yönelik gelişmelerin ters para ikamesi, döviz piyasalarının derinliği ve istikrarı ve fiyat istikrarı üzerindeki etkilerinin analiz edilmekte ve gerekli politika tedbirlerinin oluşturulmaya devam edildiği ifade edilen özetinde, TCMB'nin, fiyat istikrarı temel amacı doğrultusunda enflasyonda kalıcı düşüşe işaret eden güçlü göstergeler oluşana ve orta vadeli yüzde 5 hedefine ulaşıncaya kadar elindeki tüm araçları Liralaşma Stratejisi çerçevesinde kararlılıkla kullanmaya devam edeceğinin altı çizildi.

Özetinde, fiyatlar genel düzeyinde sağlanacak istikrar, ülke risk primlerindeki düşüş, ters para ikamesinin ve döviz rezervlerindeki artış eğiliminin sürmesi ve finansman maliyetlerinin kalıcı olarak gerilemesi yoluyla makroekonomik istikrarı ve finansal istikrarı olumlu etkileyeceği de ifade edilerek, böylelikle, yatırım, üretim ve istihdam artışının sağlıklı ve sürdürülebilir bir şekilde devamı için uygun zemin oluşacağı vurgulandı.

Özetinde, kurulun, fiyat istikrarının sağlanması için, güçlü bir politika koordinasyonu ile tüm paydaşları içeren bütüncül bir makro politika bileşimi oluşturulmasını desteklediği aktararak, kararlarını şeffaf, öngörülebilir ve veri odaklı bir çerçevede almaya devam edeceği kaydedildi.

Bakan Muş: Hizmet ihracatına 10 milyar liralık destek geliyor

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, "2023 ile alakalı 10 milyar TL'lik bir ihracat desteği sağlayacağız. Bunun bir kısmı mal ihracatına, bir kısmı da hizmet ihracatına olacak şekilde verilecek. 2023'te hizmet ihracatını 100 milyar doların üzerine çıkaracağız" dedi.

Bakan Muş, Turkuvaz Medya Grubu tarafından düzenlenen, Türkiye İhracat Seferberliği Eğitim Hizmeti İhracatı Zirvesi'ndeki konuşmasında, Türkiye'nin mal ve hizmet ihracatında geldiği nokta ve yapılacak çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Muş, şu açıklamayı yaptı: "Yeni teşvik politikasını buna göre belirledik çünkü onu mal ihracatından tamamen ayırıyoruz, onun dinamikleri daha farklı. Bu alana özel bir önem veriyoruz. Bu alanı geliştirmek üzere hem önemli bir kaynak ayırıyoruz vereceğimiz teşviklerden hem de yeni hedefler koyuyoruz. 2023 ile alakalı 10 milyar TL'lik bir ihracat desteği sağlayacağız.

Bunun bir kısmı mal ihracatına, bir kısmı da hizmet ihracatına olacak şekilde verilecek. Bir taraftan da büyük yatırımlarımız söz konusu. Bir yatırım iştahı var, bunu görüyoruz. Türkiye'ye yönelik bir önemli talep var. Dünyada yatırımın önünde belirsizlik en büyük engel. Maliyeti bir şekilde finanse ediyorsunuz ama belirsizlik ciddi şekilde yatırımları etkiliyor. Uluslararası ticareti etkiliyor. Bu belirsizlik bizden kaynaklanmıyor."

Enerji maliyeti cari dengemizi bozuyor

Ara malların yerleştirilmesi konusuna değinen Muş, burada yapılan çalışmaların ihtiyaca ve günün koşullarına güncellenerek süreceğini söyledi. Muş, şu değerlendirmelerde bulundu: "İhracatçı firmalarımız bir ithalat yapıyorlar, bunu işliyorlar, üretiyorlar, bir kısmını satıyorlar, bir kısmını iç piyasaya veriyorlar. Bizim imalatçı ihracatçı firmalarımızın cirolarının yaklaşık üçte biri ihracattan gelir, üçte ikisi iç piyasaya verdikleri maldan gelir. Dolayısıyla ihracatın ithalat ilişkisine baktığınız zaman biz hem içerideki ihtiyacı karşılıyoruz, çünkü alıyoruz yurt dışından ham maddeyi ve bütün ürünleri sizin üretme imkanınız yok, bunu işliyoruz, bir de iç piyasaya veriyoruz. Bu seneki anormalite, aslında geçen sene başlayan anormalite, enerji fiyatlarındaki dengesizlik. Bütün dünya çok yüksek enerji faturaları ile karşı karşıya.

Dolayısıyla bizim biraz dengelerimizi, cari dengemizi o bozuyor. Normal rasyonel beklentilerin olduğu bir enerji piyasasında bu faturalar çıkmaz, bu faturaların çıkmadığı yerde de bizim cari dengede böyle bir tablo ile karşılaşmazdık. Cari dengemizin olumsuz yönde etkilenmesinin arkasındaki en önemli sebep, artan enerji faturaları oldu. Biz ara malında çok dışa bağımlı bir ülkeyiz diye bir şey yok. Türkiye imalatçı bir ülke, ciddi üretim yapma kabiliyeti olan bir ülke."

Sanayimizi en çok enerji maliyeti zorluyor

Mehmet Muş, durumun dünyada da aynı olduğuna dikkati çekerek, önümüzdeki 5 yıl içinde girdi tedarik zincirindeki bu bağımlılığın daha da aşağı düşeceği bir dönemin yaşanacağına işaret etti.

Özellikle Adana Ceyhan bölgesinde çok büyük ve önemli yatırımlar yapıldığına dikkati çeken Muş, şunları kaydetti:

"Bunlar da faaliyete geçmeye başladığı andan itibaren ciddi bir rahatlama göreceğiz. Yaklaşık 50-55 milyar metreküp doğal gaz ithalatımız var. Ve bizim sanayimizi en çok zorlayan enerjinin maliyeti. (Karadeniz'deki 710 milyar metreküp doğal gaz rezervi) Bu, girmeye başladığı andan itibaren zaten bambaşka bir seviyeye çıkıyoruz.

Hem cari dengede çok ciddi şekilde bizi rahatlatacak, hem enerjinin maliyetine birçok ciddi rahatlatacak, hem enflasyon üzerindeki baskıyı olumlu etkileyecektir. Şimdi bu enerji geldiği an, bambaşka bir seviyeye çıkacak Türkiye. O enerji Türkiye'yi başka bir lige götürecektir."

İş dünyası, EYT teşvikinin ayrıntılarına odaklandı

Uzun süredir gündemde bulunan sorunun çözümünde karar çıktı. Olası işgücü açığı, finansman ve geriye yönelik hak talepleri, yeni tartışma konuları arasında...

Mehmet KAYA-ANKARA

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, EYT'de yaş sınırı olmaksızın 8 Eylül 1999 öncesi şartların geçerli olduğunu açıklamasının ardından, iş dünyası KGF ve prim teşvikinin ayrıntılarına odaklandı.

Sosyal güvenlik reformunun yapıldığı 1999 yılından bu yana kamuoyunun gündeminde olan, Emeklilikte Yaşa Takılanlar (EYT) sorunun çözüm formülü netleşti. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, düzenlemenin yaş sınırına bağlı olmaksızın prim günü ve hizmet süresini esas alacak şekilde çıkarılacağını bildirdi.

“Emeklilikte Yaşa Takılanlar” düzenlemesinde, iş dünyasının işgücü açığı ve ilave finansman ihtiyacı nedeniyle başlayan tartışma süreci, Cumhurbaşkanlığı'nda yapılan toplantının ardından sona erdi. Süreç, EYT'nin 1999 öncesi hakların tamamen iadesi şeklinde planlanmış, iş dünyasının endişeleri nedeniyle yeni bir yaş sınırı getirme yönünde alternatifler oluşturulmuştu.

Cumhurbaşkanlığı'nda önceki gün yapılan toplantıda ilk karara dönüldü ve 8 Eylül 1999 öncesi çalışmaya başlayanlar için o dönemin şartları neyse o şartlarda emeklilik

hakkı tanınmasına karar verildi. Bu kararın ardından gözler yasa düzenlemesine çevrildi.

“En erken ocak ayının 3. haftası kanunlaşabilecek”

Yasa teklifi tam olarak hazır hale getirilerek gelecek hafta TBMM'ye sunulsa dahi, komisyon ve genel kurul aşamaları nedeniyle ocak ayının üçüncü haftasına kadar çıkabilecek. Yine bu süreçte uygulama yönetmeliği vb. ikincil bir mevzuat oluşturulması gerekmesi durumunda, bunun da aynı süreye denk gelmesi bekleniyor.

İş dünyası açısından ise EYT'nin yaratacağı yüksek oranlı emeklilik talepleri nedeniyle ortaya çıkacak kıdem tazminatı yükü ile deneyimli personelin işten ayrılması, ayrılmaya da sosyal güvenlik ödemelerinin önceki döneme göre artmasından kaynaklı bir dizi sorun bulunuyor. Başta TİSK ve TOBB olmak üzere çok sayıda işveren kuruluşu bu endişesini dile getirmişti. Buna yönelik çözüm ise Hazine Destekli yeni bir KGF kredi paketi açılması oldu. İlk olarak 150 milyar TL olarak planlanan bu paketin, işverenlerin kıdem tazminatı yükü dikkate alınarak biraz daha artırılması bekleniyor. Diğer unsur ise emekli olup çalışmaya devam edecekler için sosyal güvenlik destek primi ödemesinde 5 puanlık bir indirim yapılması. İş dünyası bunun da nasıl uygulanacağına yönelik olarak yasal düzenlemeyi bekliyor.

Hem yasa hem yönetmelik hazırlıkları yapılıyor

EYT düzenlemesine yönelik, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Hazine ve bağlı kuruluşların tamamından katkı alınarak yasa hazırlığının sürdüğü kaydedildi. Ayrıca SGK'ya yönelik uygulama yönetmeliğinin de hazırlanacağı vurgulandı. Yasa tasarısı TBMM'ye sevk edildikten sonra da uygulamanın en iyi şekilde yapılabilmesi için çalışmanın süreceği vurgulandı.

Toplam 5 milyon 700 bin kişiyi ilgilendiriyor

Açıklanan yaş şartsız EYT düzenlemesi ile 2 milyon 250 bin dolayında kişiye emeklilik hakkı doğuracağı belirtiliyor. İlerleyen zamanlarda 8 Eylül 1999 öncesi işe girip bu hakkı kazanan ancak ocak ayı itibarıyla emekliliği hak etmeyenler de kapsama girmeye başlayacak. Bu tarihten önce sigortalılık kaydı bulunan kişi sayısının 5.7 milyon olduğu belirtiliyor. Bunların bir kısmının çalışma hayatına devam edeceği varsayılıyor.

Düzenleme sonrası, ortalama emekli aylığının 7 bin TL dolayında oluşması bekleniyor. EYT düzenlemesinden gelen yükün yıllık 250 milyar TL olacağı hesaplanırken, SGK'da oluşacak finansman yükü ve benzeri artışların ilave maliyet açısından, çalışmaya devam edenlerin ise sosyal güvenlik destek primi ödemesine bağlı olarak da maliyet düşüşü olarak etkisi bulunacağı vurgulanıyor.

Prim teşviki ve KGF paketi bekleniyor

İşveren kesimi, EYT düzenlemesinin ani şekilde çok sayıda kişinin işten ayrılması nedeniyle işgücü kanalından, bu kişilerin tazminat talebi ile finansal kanaldan iki büyük etkisi olacağını, özellikle emekliliği yaklaştırmış kişilerin deneyimli olması nedeniyle de rekabet gücü, verimlilik açısından olumsuz etki edeceği yönünde görüş açıklamıştı. Bu yönde hazırlanan raporlar da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sunulmuş ana talep olarak emekliliklerin belirli bir sıraya göre olması yönünde zaman tahdidi konulması talep edilmişti. Ancak zamana bağlı öneriler kabul edilmedi.

Finansal yönden talepler ise karşılık buldu. Özellikle deneyimli personelin işlerinin devam etmesinin sağlanmasına yönelik olarak işverenlere ilave bir teşvik amacıyla sosyal güvenlik destek priminin 5 puan indirimli uygulanmasının yasada yer alması bekleniyor.

KGF desteğinin işçinin hesabına yatırılması gündemde

Tazminat yüküne ilişkin olarak ise Hazine destekli KGF kredi programı devreye girecek. Daha önce açıklanan paketin büyüklüğü 150 milyar TL ve 14 ayrı finansman paketinden birinin tazminat için olması şeklindeydi. Ortaya çıkan düzenleme çerçevesinde KGF paketinin tutarının yükseltilmesi ve yükselen kısmın da büyük bir oranda tazminat için tahsis edilmesi bekleniyor. Diğer yandan tazminat ödemelerinin de kolaylıkla yapılabilmesi ve finansman maliyetinin düşürülmesi için, işveren adına işçilerin hesabına yatırma modeli üzerinde de çalışıldığı bildirildi.

EYT'lilerin %71'i çalışmaya devam edecek

Eleman.net, EYT düzenlemesiyle ilgili işveren ve çalışan üyelerinin katılımıyla anket gerçekleştirdi. Detayları açıklanan EYT düzenlemesi ve gerçekleştirilen anket üzerine değerlendirmelerde bulunan Eleman.net CEO'su Murat Günay şunları söyledi: "Çok fazla insanın emekli olmasıyla birlikte sektörlerin özellikle nitelikli çalışan konusunda istihdam problemi yaşayacağı düşünülüyordu ancak anketimiz bu durumun pek fazla yaşanmayacağına işaret ediyor. Emekli olan bireyler çalışmaya devam etmeyi planlarken, firmalar ise emekli çalışanlarını istihdam etmeyi planlıyor. İki tarafın da planları paralellik gösterdiği için firmaların istihdam açığı çok yüksek olmayacak gibi görünüyor" dedi.

İşveren de çalışan da devam etmek istiyor

Ankette sorulan "EYT ile emekli olmanız durumunda çalışmaya devam edecek misiniz?" sorusuna çalışanların yüzde 71'i "Evet" cevabını verirken, yüzde 29'u ise "Hayır" cevabını verdi. "Emekli olan çalışanlarınızı isterlerse istihdam etmeye devam edecek misiniz?" sorusuna ise işveren firmalar yüzde 80 oranında "Evet", yüzde 20 oranında da "Hayır" cevabını verdi. Gerçekleşen anketle emekli olacak çalışanların büyük bir kısmı çalışmaya devam edeceklerini belirterek şirketlere yeşil ışık yakarken, şirketler ise emekli çalışanlarıyla yolculuğa devam ederek istihdam probleminin önüne geçeceklerini belirtti.

İlave istihdam desteğinin süresi uzatıldı

Genç, kadın ve mesleki yeterlilik belgesi sahibi olanların, daha uzun sürelerle teşvik edildiği sigorta prim desteği uygulamasının başvuru süresi, Cumhurbaşkanı kararıyla 31 Aralık 2023'e uzatıldı.

Kadın, genç ve mesleki belge sahiplerinin teşvikini içeren ilave istihdam desteğinin süresi uzatıldı. 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun Geçici 10'uncu Maddesinin Uygulanma Süresinin 31 Aralık 2023 Tarihine Kadar Uzatılması Hakkında Karar Resmi Gazete'de yayımlandı.

Buna göre, özel sektör işverenlerince işe alınan ve fiilen çalıştırılanların, işe alındıkları tarihten önceki 6 aya ilişkin Sosyal Güvenlik Kurumuna verilen prim ve hizmet belgelerinde kayıtlı sigortalılar dışında olmaları, aynı döneme ilişkin işe alındıkları iş yerinden bildirilen prim ve hizmet belgelerindeki sigortalı sayısının ortalamasına ilave olmaları ve diğer koşulları sağlamak kaydıyla 5510 sayılı Kanun'un 81'inci maddesinde sayılan ve 82'nci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazançları üzerinden hesaplanan sigorta primlerinin işveren hisselerine ait tutarı, 31 Aralık 2023'e kadar işe alınanlar için İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanacak. Söz konusu tutar, 6 ay ila 54 ay süresince ve 2 bin 51 lira 64 kuruştan 15 bin 387 lira 30 kuruşa kadar verilebilecek.

Bakan Bilgin: EYT'de herkes hak ettiği maaşı alacak

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı EYT düzenlemesiyle, 'Kimsenin maaşında kısıntı olmayacağını, herkesin hak ettiği maaşı alacağını' bildirdi.

TRT Haber'de EYT ile ilgili merak edilen soruları yanıtlayan Bilgin, yaş şartı olmaksızın kararın bir hafta önce alındığını belirtti.

Vedat Bilgin EYT düzenlemesiyle kimsenin maaşında kısıntı olmayacağını belirterek herkesin hak ettiği maaşı alacağını söyledi. Bilgin, EYT düzenlesinin maliyetinin 100 milyar liranın üzerine çıkacağını sözlerine ekledi.

Bakan Bilgin'in konuşmasından önemli satır başları şöyle:

EYT düzenlemesinde süreç nasıl işleyecek?

Süreç aşama aşama ilerleyecek. Meclis kararını verecek. Ocak ayı içinde Meclis'e iletacağız. Üzerimize düşen görev sorumluluğunu tamamladık.

23 senelik bir problem bu. 8 Eylül 1999 yılından önce çalışmaya başlayanları kapsayan bir durum bu. Türkiye'de ortalama bir emeklinin en az 3 kişi tarafından emeklilik primleriyle finanse edilmesi lazım. Bu durum bizim dönemimizde 2.1'e kadar geldi, bunu 1.7'ye kadar düşürebiliriz. İstihdamı ne kadar artırabilirsek bu oranı artırabiliriz.

Emekli olacakların ortalaması 50 yaşın üzerinde

Şu anda EYT'lilerin yaş ortalaması 49,9 yani neredeyse 50. Yani artık 38 yaşında 42 yaşında kimseyi emekli yapmıyoruz. Bunların içinde hemen emekli olacakların ağırlıklı ortalaması 50 yaşın üzerinde. Dolayısıyla Türkiye'nin bunu yapması doğru bir zaman.

SGK'nın borcu yok

SGK'nın borcu yok. Açıklar var ama onlar prim desteğiyle ilgili kısımlar. Bunların bir kısmını Maliye veriyor bir kısmını da biz karşılıyoruz. Sağlık harcamalarını her ay biz finanse ediyoruz. Kapsam altına alınan ilaçlar da bile biz insanlarımızın sağlığı için bunları karşılıyoruz. Türkiye'nin SGK'sı borçlu değil, gelir-gider oranı ise yüzde 97.

Yaş şartı olmamasına rağmen 1 hafta önce EYT kararı verilmişti, dün son bir değerlendirme yaptık.

Başvurular e-Devlet'ten, SGK kuyruğuna gerek yok

Yurttaşlarımız sevinçlerini gösterdiler. Telefonum kitlendi, arızalandı. Ben de insanlarımıza teşekkür ediyorum. Bu bizim sorumluluğumuz, sayın cumhurbaşkanımız bu görevi bana verdi. Kuyrukların oluşmasına ihtiyaç yok henüz. Yasalaştıktan sonra başvurular kabul edilecek. Yasal süreç tamamlandıktan sonra başvuru süreci başlayacak. e-Devlet üzerinden gerekli tüm hazırlıklar yapıldı zaten başvurular için.

Sözleşmeli personelin kadroya geçiş süreci Meclis'e intikal etti. 500 binden fazla çalışanı kapsayan bir düzenleme bu.

EYT'lilere ilk maaşlarını ne zaman?

Kimsenin maaşında bir kısıntı olmayacak. Herkes hak ettiği maaşı alacak. Nasıl hesaplanıyorsa o şekilde olacak. Meclis sürecinden sonra EYT'lilerin ilk maaşı ne zaman alacağı belli olacak.

Asgari ücret düzenlemesi

Cumhuriyet tarihinde ilk defa dolar bazında asgari ücret 455 doların üzerinde çıktı. Enflasyon düşme eğilime başladığında bunu yaptık. Genel olarak enflasyonda bir düşüş eğilimi var. Üretim artıyor, kur belli bir süredir aynı seviyelerde gidiyor. Faizler de düştü. Mayısta enflasyonun yüzde 30-35 arasında olması bekleniyor.

Kıdem tazminatı doğrudan verilecek

EYT başlangıcın hesaplama yaparken kendi maliyetlerimize baktık. SGK'ya, Maliye'ye getireceği yüke baktık. Uygulamaya geçince birçok kurum ve kuruluşan kıdem tazminatı ne olacak sorusu geldi. İşverenler biz bu yükü nasıl kaldıracamız diye sordular. Kurumsal şirketler bu konuyu çözmüşler. Küçük ve orta ölçekli şirketlerde bu sorun yaşanabiliyor. Talepleri değerlendirdik, konuyu Maliye Bakanımızla da görüştüm. Kredi garanti fonundan bir destek istedik. Doğrudan işçiye verilmesi yönünde bir görüşümüz vardı.

Sosyal güvenlik prim desteği

EYT'den dolayı ayrılan, işine devam etmek isteyen işçiye 5 puanlık prim desteği verilecek. Tecrübeli işçinin devam etmesi ve işverenin mağduriyet yaşamaması için önemli bir konu bu. Teknik işçiliklerini kaybetmek istemiyor işverenler.

EYT'nin maliyeti 100 milyar lira

100 milyarın üzerinde bir maliyet var ama bizim bütçe imkanlarımız içerisinde karşılanabilecek bir maliyet bu. Yaklaşık 500 bin civarında kamuda çalışan var bunlar çalışmaya devam edecek.

Olağandışı bir şey olursa Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın söylediği çok açık. Biz Rusya-Ukrayna savaşını biliyor muyduk? Bu tarz olağandışı durumlar olursa tekrar düşünülecektir. Asgari ücret zammında yeni yılın enflasyonu dikkate alınır.

"Memuru enflasyona ezdirmeyeceğiz"

Toplu sözleşme açıktır, nasıl yapacağımız belli. Kamuoyunda "asgari ücrete yüzde 50 yapıldı, bize de olur mu" gibi fikirler duyuyoruz. Adı üzerinde asgari ücret bu. Memur yılda 2 defa alıyor. Enflasyon bell olduktan sonra memur zammını gözden geçireceğiz. Bütün çalışanlarımızı enflasyona ezdirmeyeceğiz. Tahribattan koruyacak bir düzenleme yapacağız.

Asgari ücret alanların oranı yüzde 37. Bir kademe üzerinde alanlar var mı? Var. Biz genel durumu düzenleyen bir mekanizma olarka görüyoruz asgari ücreti. Biz geçen sene asgari ücrete yüzde 50 yaptık. Özel sektör de buna göre güncellemeler yaptı.

Gelir vergisi düzenlemesi

Asgari ücret oranında zaten bu uygulanıyor. Hazine ve Maliye Bakanımız bunun üzerine çalışıyor. Kendileri konuyu yıl sonu veya yıl başında açıklarlar.

Erdoğan, 7 maddelik 'bilgişim destek' paketi açıkladı

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bilgişim sektöründe yeni yatırım ve istihdamın artırılması amacıyla 7 maddeden oluşan bir paket açıkladı.

Maruf BUZCUGİL

ANKARA - Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Hedef 1 Milyon İstihdam adlı projeye ilişkin değerlendirme toplantısında, bilgişim sektöründe yeni yatırım ve istihdamın artırılmasını sağlayacak 7 maddeden oluşan bir paket açıkladı. 200 milyar liralık KGF destek paketinin 4 milyar lirasını teknoloji destek paketi oluşturacak, 1 milyar lira da KOBİ'lerin dijital dönüşümü için kullanılacak. Ar-Ge ve Teknoloji Geliştirme Merkezi personelinin tamamı uzaktan çalışma yapabilecek.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı 7 maddelik paketin detayları şöyle:

Hazine destekli kefalet sistemi kapsamında 200 milyar liralık desteğin 4 milyar liralık kısmı teknoloji destek paketi olacak. Bu paketle teknoloji odaklı yatırım, blok zincir, yapay zeka, akıllı şehir alanında KOBİ'ler desteklenecek.

1 milyar lira kefalet limitiyle KOBİ'lerin dijital dönüşüm süreci tamamlanacak. Personel desteği, internet altyapısı kurulumu ve kiralama giderleri, donanım desteği, yazılım lisans gideri desteklenecek.

Veri merkezi sektörünü geliştirmek, uluslararası veri merkezi ve bulut işletmecilerini çekmek amacıyla mali teşvik ve mevzuat çalışması yapılıyor.

Ar-Ge merkezleri ve Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde çalışan bilgişim personeline yüzde 100 uzaktan çalışma desteği sağlanacak.

Kamuda görev yapan bilişim personeli sayısı 2023'de ciddi oranda artacak.

Kamu bankaları, bilişim alanındaki girişimlere 6 ay geri ödemesiz girişimci kredisi verilecek.

İmalat ve bilişim sektörlerinde ilave istihdam sektörlerine aylık 10 bin liraya kadar sigorta prim desteğini 2023 sonuna kadar uzatacağız.

Başvuru sayısı 1 milyon 96 bin oldu

Erdoğan, geçen yıl başlatılan "Hedef 1 Milyon İstihdam" projesinin uygulama sonuçlarına ilişkin de bilgiler verdi. 1 milyon yazılımcı istihdamını öngören projenin 5 ayrı bakanlık tarafından uygulandığını ifade eden Erdoğan, TOBB'un da paydaş olarak katıldığı süreçte 1 milyon 96 bin 566 kişinin eğitim aldığını kaydetti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, bankacılık, finans, telekomünikasyon, e-ticaret başta olmak üzere bir çok önde gelen şirketle işbirliğine gidildiğini belirtirken, "En büyük şirketlerin arasında olduğu 237 şirket 500 den fazla iş ilanına 10 binden fazla genç başvuru yaptı. Kamu bankalarıyla yapılan işe alım yarışmalarında başarılı olanlar göreve başladılar" ifadelerini kullandı.

100 bin yeni girişimci

Ar-Ge merkezleri, teknopark, kuluçka merkezi, tersine beyin göçü teşvikleriyle önemli yere geldiğini belirten Erdoğan, Ulusal Teknoloji Girişimciliği Stratejisiyle 2030 yılına kadar bu alanda 100 bin yeni girişimci katılması yönündeki kararlılıklarını ilan ettiklerini bildirdi.

İstihdamda 31 milyonu geçerek tarihin en büyük rakamına ulaşıldığının altını çizen Erdoğan, son 1 yılda sağlanan 1.5 milyon yeni istihdamın da uygulanan ekonomik programın gücüne işaret ettiğini anlattı.

Nebati: Desteklerimizle 6 unicorn çıkardık

Türkiye Ekonomi Modeli'nin yaklaşık 1 yıl önce uygulanmaya başlandığını belirten Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati de küresel resesyon riskine rağmen Türkiye'nin; yatırım, istihdam, üretim, ihracat ve büyümede dünyadan pozitif ayrışmayı başardığını anlattı.

İstihdam daralmasına yol açacak uygulamalardan kaçındıklarını ifade eden Nebati, finansmana erişimde sıkıntı yaşayan erken aşama şirketlerini destekleyerek girişimcilik ekosisteminin gelişimine katkı sağladıklarını söyledi.

Girişimcilere, gençlere ve esnafa verilen destek paketlerinden bahseden Nebati, bilişim ve yazılım alanındaki girişimcilere de önemli destekler sağlandığını dile getirdi.

Nebati bu çalışmalar sonucunda, 6 unicorn çıkarma başarısı yakalandığının altını çizdi.

30 Aralık 2022, Cuma

DİLEK GÜNGÖR

Bitiniz yine mi kanlandı!

2023 yılı asgari ücreti açıklandı.

8 bin 506 lira...

Açıklandı açıklanmasına da tartışmaları bitmedi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin "İşçi sendikaları 8 bin TL'nin çok üzerine çıkmayın dedi" çıkışı yaptı. Türk-İş Başkanı Ergün Atalay "Ne benim ne benim arkadaşlarımla arasında 8 bin lira mevzu oldu" açıklamasında bulundu. İşçi sendikaları bu söylemi dile getirdi mi bilmiyorum. Ama işverenlerin "9 bin TL olursa batarız" diye algı yaptıklarını çok duydum. Sanki, işleri kayıtsız- asgari ücret altı çalışanlara yaptırmıyorlar ya da en küçük maliyet artışını ürettikleri mal ve hizmete yansıtıyorlar gibi...

Hadi bunu da geçtim. Son dönemde daha da vahim iddialar var. Uyanık bazı patronlar asgari ücret zammı yürürlüğe girmeden önce daha az tazminat yükü ödemek için 6-7 yıllık çalışanlarını işten çıkarıyorlarmış... Eee, tabii, **bugün işçisini çıkarsa tazminat yükü daha az olacak, ocaktan sonra çıkarsa daha fazla olacak. Akla gelmeyecek yöntemler uygulayanlar varmış...** Ankara'da **Panora AVM**'nin özel güvenliğinde görevli personele gönderilen bir yazı elime geçti... Korkunç...

Bu AVM kimin?

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)

Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu**'nun... **Güvenlik şirketi** personeli işten çıkaracaklar ya... Önce diyorlar ki, sizi şirketimizin başka bir AVM'sinde görevlendirmeye karar verdik. Çünkü orada deneyimli personel ihtiyacımız var. Özlük haklarınız korunacak, iş akdinizde esaslı değişiklik olmayacak, ikametgahınıza yakın bir yerde değerlendirileceksiniz. Daha sonra bunu personele imzalattıyorlar. Sanki 'rotasyon'a gittikleri imajı veriyorlar... İşçiden de tebligatı kabul etmediğine, kıdem tazminatının kendisine ödenmesini istediğine dair zorla imza alıyorlar. Onu yazan personelin dava açma hakkı da kayboluyor. Eski personeli çıkarıp daha ucuz işçiyle yola devam ediyorlar.

30.12.2022

Ne diyelim?

Halbuki, brüt 10 bin 8 lira net 8 bin 506 lira olacak olan asgari ücret için hükümet işverenlere destek de veriyor. **İşverene işçi başına doğrudan verilen destek 250 TL...** Daha yeni emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili Kredi Garanti Fonu destekli paket geleceği açıklandı. **Velhasıl, iş dünyasının önünü açacak bir sürü adım atılıyor.**

O yüzden her yıl yeni bir film senaryosuyla ortaya çıkan patronlara ne demeli, bilemedim.

Enflasyonist ortamda işçiye asgari ücretin yeterli olmayacağını, daha da fazla verilmesi gerektiğini söyleyen patronların samimiyetini ölçmek için işyerlerine bakmak lazım...

Sanırım, tribünde söyledikleri ile gerçekte yaptıkları ancak bu şekilde görülür...

Tarımda 2022'de neler oldu?

Ali Ekber YILDIRIM

30 Aralık 2022 Cuma

Yılın son yazısında 2022'nin genel bir değerlendirmesini, muhasebesini yapacağız. Bu yıla damgasını vuran birçok gelişme var.

COVID-19 salgınının etkilerinin azalması, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile başlayan savaş, iklim krizinin etkileri, kuraklık, tarım ürünleri ile gıda fiyatlarındaki aşırı yükselme, tahıl koridorunun açılması, enerji krizi ve buna bağlı olarak gübre fiyatlarındaki yükselme, dış ticarete kısıtlamalar, vergi ve engeller, artan yoksulluk, açlık gibi evrensel konular ön plana çıktı.

Türkiye özelinde ise, tarımsal girdi fiyatları, üretim maliyetleri ve gıda fiyatlarındaki aşırı yükselme, Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin yerine Vahit Kirişçi'nin atanması, pamuk, zeytin, ayçiçeği gibi ürünlerde üretimde rekor kırılmasına rağmen üreticinin bu ürünlerde düşük fiyat nedeniyle mutsuz olması ve üretimden kaçması, ihracat yasakları, gümrük vergilerinin sıfırlanarak ithalat kapılarının açılması, inek kesiminin devam etmesi, et ve süt üretimindeki kriz ve buna bağlı olarak artan fiyatlar, Tarım Kanunu'nda ve bazı kanunlarda değişiklik için çalışmaların yapılması, tarım arazilerinin amaç dışı kullanılması, çevre felaketleri, zeytinlik sahaların madencilğe açılması için ısrarlı girişimler ve daha birçok gelişme yaşandı. 2022 yılına damgasını vuran gelişmeleri kısaca şöyle özetleyebiliriz:

OCAK

-Türkiye, 2022'ye zam yağmuru ile girdi. Yılbaşı gecesi elektriğe, doğalgaza, mazota, benzine gelen zamlar nedeniyle sonraki günlerde iğneden ipliğe her şeyin fiyatı arttı.

- Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 2022 yılını "Uluslararası Geleneksel Balıkçılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yılı" ilan etti. Türkiye'de 2023 hedeflerini yakalayan ve geçen neredeyse tek sektör su ürünleri oldu.

30.12.2022

- Şeker pancarı alım fiyatı ilk kez 8 ay önceden açıklandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Türk Şeker'in 2022 ürünü şeker pancarı alım fiyatını Ocak'ta ton başına 800 lira olarak açıkladı. 2021 ürünü pancar fiyatı 420 liraydı. Hasat döneminde fiyat 1400 liraya çıkarıldı.

- Başta enflasyon olmak üzere açıkladığı veriler çok tartışılan Türkiye İstatistik Kurumu'nun Başkanı Sait Erdal Dinçer yılın başında 28 Ocak'ta görevden alındı yerine Erhan Çetinkaya atandı.

- Tarım Kredi Kooperatifleri Genel Müdür Fahrettin Poyraz görevden alındı. Ziraat Bankası'nın Eski Genel Müdürü Hüseyin Aydın Tarım Kredi Genel Müdürü oldu.

- Tarıma 3,2 milyar TL ek destek açıklandı.

ŞUBAT

- Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati "Enflasyonla Mücadele Timi" kurulacağını açıkladı

- Temel gıda ürünlerinde KDV %8'den 1'e indirildi.

- Türk Traktör 1 milyonuncu traktörü üretti.

- Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile iki ülke arasında savaş başladı. Başta buğday olmak üzere, mısır, ayçiçeği, soya ve diğer emtialarda rekor fiyat artışları oldu.

- 2021'in büyüme rakamları açıklandı. TÜİK'e göre 2021'de ekonomi yüzde 11 büyüdü, tarım yüzde 2,2 küçüldü.

MART

- Savaş nedeniyle Rusya gemilere izin vermeyince yağ krizi yaşandı. Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği, raflardaki yağ dahil, Türkiye'nin 1.5 aylık yağı kaldığını açıklayınca deyim yerindeyse kıyamet koptu. Benzer bir sorun Avrupa'da yaşandı.

- Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli görevden alındı, yerine Prof. Dr. Vahit Kirişçi atandı.

- Ayçiçeği yağının ikamesi olabilecek kanola, aspir, mısır, soya ve palm yağında gümrük vergisi sıfırlandı.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Putin ile görüşmesinden sonra Rusya'dan yağ gemilerine izin çıktı.

- Tarımsal sulama tesislerinin tamamlanması, güneş enerjisi için çiftçilere destek verilmesi, Hazine destekli kredilerin üst limitinin artırılması kararı açıklandı.

30.12.2022

- Et ve Süt Kurumu Genel Müdürü Osman Uzun ile yaptığım röportajda “kırmızı ette kuyrukları azaltmak için zam yaptıklarını “ açıklaması büyük yankı uyandırdı. Osman uzun görevden alınarak yerine eski Hayvancılık Genel Müdürü Mustafa Kayhan atandı.

- Tire Süt Kooperatifi'nin 20 yıllık başkanı Mahmut Eskiyörük, yapılan genel kurulda seçimi kaybetti. Kooperatifin yeni başkanı Osman Öztürk oldu.

- Kırmızı et ihracatı yasaklandı.

NİSAN

-Tereyağı ihracatı yasaklandı

- Rekabet Kurumu, rekabeti ihlal ettikleri için Abalıoğlu, C.P Yem, Matlı ve Erişler Yem firmalarına 159 milyon 391 bin lira ceza verdi.

MAYIS

- Mart ayında Madencilik Yönetmeliği'ne bir fıkra eklenerek zeytinlik sahaların madencilğe açılması için bir düzenleme yapıldı. Açılan çok sayıda dava üzerine Danıştay 8. Daire; “telafisi güç ve imkansız zararlara neden olacak” diyerek yürütmeyi durdurdu. Enerji bakanlığının itirazı üzerine daha sonra Danıştay 8 ve 10. Dairesi yine yürütmeyi durdurma kararı verdi.

- Şeker fiyatlarındaki artışı durdurmak için imalatçılara sıfır gümrükle 15 Ekim'e kadar 400 bin ton şeker ithalat izni verildi.

HAZİRAN

- Türk Şeker yönetimi değişti. Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Türkiye Seker Fabrikaları Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı Mücahit Alkan görevden alındı yerine Muhiddin Şahin atandı.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan, TMO'nun 2022 ürünü buğday alım fiyatını ton başına 6 bin 50 lira, 1000 lira da prim olmak üzere 7 bin 50 lira olarak açıkladı. Arpa alım fiyatı ise ton başına 5 bin 500 lira +500 lira prim olmak üzere 6 bin lira açıklandı. TMO, kısa süre sonra buğday alım fiyatını ton başına 400 TL, arpada ise 200 TL artırdı.

- Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, Adana'da süt fiyatı arttığı için yeme zam yapıldığını, bu nedenle çiğ süte zam yapmayacaklarını söyledi.

TEMMUZ

- TMO, hasat biterken kırmızı mercimek alım fiyatını kiloda 14 TL açıkladı, 2021'de 5 lira açıklanmıştı

30.12.2022

- Dökme zeytinyağı ihracatındaki yasak kaldırıldı.
- Muğla Datça, İzmir Çeşme ve birçok yerde yine orman yangınları yaşandı.
- Türkiye, Ukrayna, Rusya ve Birleşmiş Milletler, Ukrayna'daki tahılın ihracatı için tahıl koridoru açılmasına karar verdi. Koridorun açılması ile milyonlarca ton tahıl ihraç edildi.
- Trakya'dan başlayarak ayçiçeğinde görülen çayır tırtılı Marmara'dan İç Anadolu'ya doğru yayıldı.
- Mart ayında Venezuela'da buğday üreteceklerini açıklayan Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, bu ülkeyi ziyaretinde buğday üretilemeyeceğini görünce, soya üretileceğini söyledi.
- Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ordu'da 2022 ürünü fındık alım fiyatını alan bazlı destek dahil Giresun ve Levant kalite fındık için ortalama 54 lira açıkladı. TMO, fiyata açıklık getirerek Giresun kalite için 53 lira, Levant kalite için 52 lira, sivri kalite için 51 lira fiyat açıkladı.

AĞUSTOS

- Et ve Süt Kurumu'nun kuzu etinde yüzde 25 indirim yapması üreticideki koyun fiyatını düşürdü.
- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talimatı ile Tarım Kredi, 33 üründe indirim yaptı.
- Ödenemeyen elektrik faturaları için çiftçiye sıfır faizli kredi imkanı getirildi.
- Tarım ve Orman Bakanlığı 150 bin baş besilik sığır ithalatına izin verdi.
- Mart ayında yasaklanan koyun ihracatı serbest bırakıldı.
- TMO'nun kuru üzüm fiyatı kilo başına 27 lira açıklandı. Alımlarda sorun yaşanınca ve kalite düşük gösterilince üreticiler tepki gösterdi.
- Çok sayıda balık ve bazı su ürünlerinin ithalatında gümrük vergisi sıfırlandı.
- Eski tarım bakanı Bekir Pakdemirli, Albaraka Türk'te yönetim kurulu üyesi oldu.

EYLÜL

- Ayçiçeği yağı hariç tüm yağlarda ihracat yasağı kalktı.
- Domates konservesi ve salça ihracatına kısıtlama getirildi.

30.12.2022

- TMO, 2022 ürünü çeltik alım fiyatlarını açıkladı. Baldo çeltikler(55 randıman)

İçin ton başına 15 bin lira, Osmancık çeltikler (60 randıman) için 14 bin ve Luna grubu (65 randıman)çeltikler için 12 bin 500 lira olarak açıkladı. Daha sonra ton başına 1000 lira artırarak fiyatı revize etti.

-2022 yılı boyunca çiğ süt fiyatı hep tartışma konusu oldu. Ulusal Süt Konseyi (USK) 15 Eylül'de yaptığı toplantıda litresi 7,5 lira olan referans fiyatın 7,5 liraya çıkarıldığını açıklaması sert tepkilere neden oldu. Ondan sonra serbest piyasada fiyatlar arttı ve 11-12 liraya kadar çıktı. Konsey fiili olarak devre dışı kaldı.

- Çiftçi Kayıt Sistemi ile ilgili başvurular, işlemler E-Devlet üzerinden yapılmasına karar verildi. Ziraat Odaları devre dışı bırakıldı.

EKİM

- Gübre Takip Sistemi kapsamında gübre üreticilerine geriye dönük fark faturası kesildi.

- 2022 ürünü tarım destekleri açıklandı. Mazot ve gübre desteği artarken, organik ve iyi tarımda artış yapılmadı. Fark desteğinde 18 üründen sadece yaş çay desteği arttı. Daha sonra pamukta 50 kuruş, ayçiçeğinde 20 kuruş destek artışı yapıldı. Yem bitkileri destekleri artmazken hayvancılık desteklerinde bazı artışlar yapıldı.

- Mazot ve gübre desteğinin erken ödenmesi için anaparasını Tarım Bakanlığının, faiz ve masraflarının Hazine Bakanlığının ödeyeceği kredi sistemine geçildi. Çiftçinin mazot ve gübre desteği ne kadarsa bu tutar Ziraat Bankası'nın çiftçilere verdiği "Başak Kart"a yüklenerek bu para ile mazot ve gübre alması sağlandı.

- 2023 bütçesinden tarıma 54 milyar lira destek ödenecek. 2022'de 25,8 milyar liraydı. 2012- 2013'de 4,5 milyar dolar olan tarımsal destek, 2022'de 1,6 ve 2023'te 2,9 milyar dolar oldu.

KASIM

- Türkiye'nin birinci, dünyanın 5. büyük barajı olan Yusufeli Barajı açıldı.

-Türkiye sofralık zeytin üretiminde dünya lideri, zeytinyağında 2. oldu. Ulusal Zeytin ve Zeytinyağı Konseyi koordinasyonunda yapılan rekolte tahminine göre sofralık zeytin üretimi 2,9 milyon ton, zeytinyağı üretimi 421 bin ton olacak.

-Tariş, sızma zeytinyağı alım fiyatını litre başına 81 TL açıkladı.

- 27. İklim Zirvesi Mısır'da yapıldı.

- Soğan ve patates ihracatına kısıtlama getirildi. Aralık'ta dondurulmuş soğan ve patates de ihracatı kayda bağlı mallar listesine alındı.

ARALIK

- TÜİK'e göre, yılın 3.çeyreğinde ekonomi % 3.9, tarım yüzde 1,1 büyüdü.

- Gıda enflasyonu yıl boyunca çok tartışıldı. Aralık ayı başında Cumhurbaşkanı Erdoğan zincir marketleri suçlayınca Gıda Perakendecileri Derneği Başkanı Galip Aykaç sert yanıt verdi. Aykaç yoğun baskı üzerine dernek başkanlığından istifa etti.

- Hükümet üç harfli marketlerle uğraşırken gıda enflasyonu üç haneli oldu. TÜİK'e göre Kasım'da gıda enflasyonu yıllık %102,55'e, aylık % 5,75'e çıktı.

- Türkiye, Temmuz-Kasım döneminde Rusya'dan 3 milyon 611 bin tonla en çok buğday ithal eden ülke oldu.

- Zeytin katliamına neden olacak torba yasa 10 Aralık'ta Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunuldu. Tepkiler üzerine zeytinliklerle ilgili bölüm yasa taslağından çıkarıldı.

- Pirinç ithalatında gümrük vergisi 31 Ağustos 2023 tarihine kadar sıfırlandı.

- İnekler kesilince, TÜİK'e göre inek sütü miktarı, Ekim'de % 9,6 düştü. Tereyağı üretimi yüzde 27, içme sütü yüzde 24 azaldı.

- TÜİK'e göre, tarım ürünleri üretici fiyat endeksi Kasım'da yıllık %169,45 artarken, aylık artış % 7 oldu.

- Tarım Kanunu'nda ve bazı kanunlarda değişiklik öngören torba yasa hazırlanıyor. Çiftçi üretim için bakanlıktan izin alacak. İzin almayanlara ceza verilecek. İki yıl ekilmeyen arazileri Bakanlık başkasına kiralayacak. Sözleşmeli üretime yani şartlar getiriliyor.

- TÜİK'e göre, Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi Ekim'de yıllık %134,76 arttı. Yıllık bazda fiyatı en çok artanlar yüzde 196,89 ile enerji ve yağlar, yüzde 192,52 ile gübre ve yüzde 140-86 ile hayvan yemi oldu.

- 2021'den devralınan rekor gıda enflasyonu daha büyük bir rekorla 2023'e devrediliyor. TÜİK verilerine göre 2021 yılının yüzde 43,80 olan gıda enflasyonu 2022 Kasım ayında yüzde 102'ye ulaştı.

Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksi 2021'de %36,39 arttı, 2022 Kasım ayı itibariyle yüzde 169 oldu.

30.12.2022

- TMO saha araştırmasına göre, 2023'de buğday ve arpada üretim artacak, ayęięeęi, pamuk ve haşhaşta azalacak.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklamasına göre Tarım Kredi Kooperatifleri/Gübretaş kimyevi gübrede yüzde 13'e varan, karma yemde yüzde 5'e varan indirim yapacak. Nisan sonuna kadar gübre ve yemde fiyat artışı yapılmayacak. Ayrıca Tarım Kredi, kooperatif mağazalarında 600 ürün çeşidinde indirim yapacak.

Özetle, tarım sektörü için 2022 çok zor bir yıl oldu. Benim hayatımda da 2022 ilginç bir yıl oldu. Sevgili arkadaşım, dostum Tarım Gündem Dergisi'nin Kurucusu Burcu Uzuncular, Erkunt Traktör'n kurucularından Zeynep Erkunt Armağan aramızdan ayrıldı. Tam 35 yıl alıştığım Dünya gazetesine veda ettim. EKONOMİ gazetesinde yazmayı sürdürüyorum. dller aldım. Yeni kitabım "Yeni Tarım Düzeni/ Pandemi-İklim Krizi ve Gıda Egemenliği" Şubat'ta yayınlandı.

Yeni yılınızı kutlar, 2023'n sağlık ve bereket getirmesini dilerim.

EYT 2.0 şimdiden hayırlı olsun

Şeref OĞUZ

30 Aralık 2022 Cuma

Emeklilikte Yaşa Takılanlar için getirilen düzenleme, tam da yazdığım gibi, **EYT 2.0** olarak gündemimize girmiş bulunuyor. **2 milyon 250 bin** kişi EYT çözümü (!) için **SGK kuyruklarına** girdiği şu günlerde, 1 gün farkıyla bu imkânı kaçıranlar, daha şimdiden, **bir sonraki seçim için** örgütlenmeye başladılar.

Eylül 1999'da işe başlayan bir kadın öğretmen, **20 yıl ile EYT** **hakkından** yararlanırken, **Ekim 1999**'da işe başlayan kadın öğretmen, **ilave 12 yıl daha** çalışmak zorunda kalacak. EYT'de **yaş şartı** kalktı diye sevineduralım, **yeni yaş mağdurlarını** da bu düzenlemeyle üretmiş bulunuyoruz.

KUYUYA TAŞI DEMİREL ATMIŞTI

Bundan **30 yıl önce** yine bir **seçim** arifesinde, **Başbakan Süleyman Demirel**, sandıktan çıkabilmek için **2 fahiş hata** yapmıştı. Gerçi o dönem bunlara hata değil "müjde" demiştik. Birincisi **prim borçlarını** affetmiş, ikincisi de **erken emekliliği** çıkarmıştı. O günden sonra **aktüeryal hesabımız** asla düzelmedi. Erken emeklilik öylesi bir hal almıştı ki **genelde 40 yaşında emekli olunabiliyor** ve bazı özel hallerde **32 yaşında dahi** bu hakkı elde edenlere rastlıyorduk. O dönemde **kuyuya atılan taş**, Sosyal Sigortalar Kurumu (Şimdiki **SGK- Sosyal Güvenlik Kurumu**) **aktüeryal açıdan darmadağın** olmuş, **iflasa** sürüklenmişti.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Kaç çalışan bir emekliye bakmalı?

Aktüeryal denge; **4 çalışanın 1 emekliye bakmasını** makul ve sürdürülebilir bulur. Ancak bu durumda çalışanların ödedikleri **primler**, makul **prim yatırma** süresi ardından, emeklilik hakkını kazananlara, **doğru dürüst ödeme imkanı** sunabilir.

Erken emeklilik ve EYT ile durum ne olacak?

Aktif/Pasif oranı; kaç çalışanın **1 emekliye baktığını** söyler bize. Şu anda **SGK'da 195 çalışan 100 emekliye** bakıyor. **Bağ-Kur'luda** bu durum; **130 aktif prim ödeyenin 100 emeklisine** baktığı düzeye indi. EYT ile durum **daha da vahim** hale geliyor: Bundan böyle **165 çalışan 100 emekliye bakamayacak (!)**

NOT

ERKEN EMEKLİLİK SSK'YI BATIRMIŞTI, EYT DE SGK'YI ZORA SOKACAK

CHP Genel Başkanı'nın kökeni, **Sosyal Sigortalar Kurumu'dur**. Demirel'in çıkardığı **erken emeklilik yüzünden SSK batmış**, emeklisine verebildiği aylık, kuşa dönmüş, **hastaneleri iflas etmiş, sağlık hizmeti verilemez** olmuştu.

İlginçtir ki **SSK'sı batırılan Kılıçdaroğlu, bugün EYT'nin çıkarılması için** hükümetten daha gayretli çalıştı. Bir bakıma "**EYT'liye** sözünü tut iktidar" söylemiyle son düzenlemeyi getirdi. İnsan merak ediyor; acaba Kılıçdaroğlu; "**benim SSK'm battı, bunların da SGK'sı batsın**" mı demek istemiştir? Enflasyon, sadece ekonomiyi mahvetmiyor, **toplumun değerlerini çürütüyor, ahlakını kemiriyor** ve külfet ödemediği nimete talip olmayı bir hak olarak algılatıyor. Yıllarca "**mezarda emeklilik**" sloganlarıyla **erken emeklilik talebi** vardı. Sanırım bu gidişle "**doğumda emeklilik**" talebiyle, çalışmadan, **prim ödemediği, yaş almadan emeklilik talep** edecek cürete kadar çürüyeceğiz.

KKM'de en az dönüşüm kamu bankalarında oldu

Talip AKTAŞ

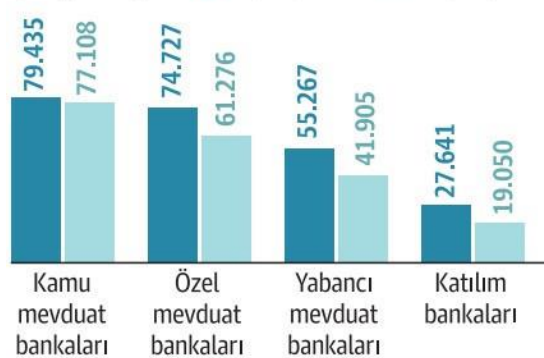
30 Aralık 2022 Cuma

2021 yılında özellikle eylül ayı ile birlikte döviz kurunda yaşanan önlenemez yükselişe karşı, aralık ayında kur korumalı mevduat hesabı (KKM) uygulaması başlatıldı. Amaç, bir yandan döviz satışı yoluyla, diğer yandan da yabancı paraya endeksli TL hesabı ve yabancı para mevduatın TL mevduata çevrilmesi halinde kur artışı kadar getiri vaadiyle, dövizdeki tırmanışı frenlemektir.

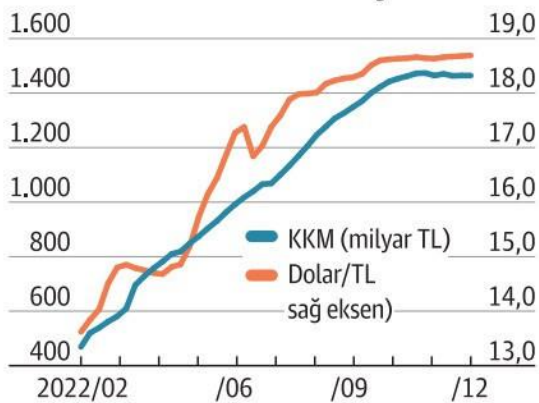
Kur korumalı mevduata ilgi, dövizdeki ılımlı yükseliş ve buna paralel faiz getirisine bağlı olarak ağustos ayına kadar aylık bazda yüzde 3-3,5 arasında artış kaydetti. Bu dönemde döviz mevduatından 20 milyar dolara yakın çözülme yaşandı. Ağustos ayından itibaren döviz artışının kontrol altına alınması ve getirinin azalmasıyla birlikte KKM'ye geçişler de yavaşladı. KKM hacmi, 2022'nin 11 Kasım haftasında 1 trilyon 474,4 milyar lirayla rekor düzeyini gördükten sonra, kurların sabit seyretmesine paralel vadedeki hesapların da çözülmeye başlamasıyla inişe geçti. Getirisi enflasyonun altında kaldığı için, KKM'den çözülen tasarruflar hızla Borsa İstanbul'a yöneldi.

Bankalardaki KKM hacmi, 16 Aralık haftasında 1 trilyon 465,4 milyar liraya geriledi. Uygulamanın yaygınlaşmaya başladığı 2022 yılının başından bu yana yaklaşık bir yıllık dönemde, yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduat hesaplarında, 3 milyar dolarlık bölümü parite etkisinden kaynaklı olmak üzere, 37,7 milyar dolarlık azalma yaşandı.

Banka gruplarında döviz mevduatı
(milyar TL) ■ 31/12/21 ■ 16/12/22

Dolar kuru ve KKM'nin seyri

Son bir yıllık dönemde döviz mevduatının miktar olarak en fazla düşüş kaydettiği banka grupları, özel sermayeli mevduat bankaları ile yabancı sermayeli mevduat bankaları oldu. Her iki grubun döviz mevduatında 13,4 milyar dolarlık azalış yaşandı. Döviz mevduatı katılım bankalarında 8,6 milyar dolar düşüş kaydederken, en az düşüşün yaşandığı grup 2,3 milyar dolarla kamu bankaları oldu. Oransal olarak ise yüzde 31'lik düşüşle ilk sırayı katılım bankaları aldı. Bu grubu yüzde 24,2 ile yabancı mevduat bankaları ve yüzde 18'le de özel mevduat bankaları izledi. Kamu bankalarındaki oransal düşüş yüzde 2,4'te kaldı.

İşaret edilmesi gereken önemli bir nokta da döviz mevduatında bir önemli eşiğin geri kazanılmış olması... 2020'nin 6 Mart haftasında ilk kez 200 milyar dolar sınırını aşan ve uzun süre 230-235 milyar dolar arasında seyreden yurtiçi yerleşiklerin döviz mevduatı, 2,5 yılı aşkın bir sürenin ardından 16 Aralık 2022 haftasında yeniden 200 milyar dolar bandının altına indi.

Ancak açık olan şu ki, para ikamesi ya da dolarizasyondaki gevşeme, TL'nin istikrar kazanması ya da TL varlıkların güçlenmesinden kaynaklanmıyor. Aksine, dövizle birlikte baskılanan faiz dolayısıyla TL varlıklar, negatif getiride tarihi dip noktalara gelmiş durumda. "Mecburi istikamet" olarak adres gösterilen Borsa İstanbul'un -TL bir yana- dolar bazında da yüzde 100'ü aşan getiriyle dünya borsaları içinde açık ara önde gitmesinde, potansiyel döviz yatırımcısının önemli bir payı var. Tersine bir rüzgar, kısa sürede hem tercihleri hem de hesapları değiştirebilir.

Abdulkadir Selvi

Siyasi yasak kararının İmamoğlu'na katkısı ne oldu

Mahkemeden çıkan siyasi yasak kararı ve Saraçhane mitinglerinin Ekrem İmamoğlu'na katkısını merak ediyordum.

İmamoğlu'na verilen hapis cezası Erdoğan'la kıyaslandığı için ayrıca ilgimi çekmişti. Hatta bunun bir ay sonraki anketlerde ölçülebileceğini söylemiştim. Ancak sığağı sığağına yapılan bir ankete ulaştım. Mali olarak anketin kaynağını sağlayan şirketten izin almadığım için künyesini veremeyeceğim. Ama sadece bir fikir vermesi açısından paylaşmak istedim.

ARTIŞ VAR

Çünkü bu tür kırılma anları siyasette bir dalga boyu oluşturuyor. Bunun kimi küçük dalgalar halinde kalıyor kimi ise tsunamiye dönüşebiliyor. Türkiye genelinde Ekrem İmamoğlu'na olan destek yüzde 5.7'den yüzde 7.5'e çıkmış. İki puana yakın bir artış yaşanmış. Peki İmamoğlu bu desteği nereden almış? Bu konuda ilginç bir veri var. Meral Akşener'e olan destek ise yüzde 7'den yüzde 3.5'e gerilemiş.

AKŞENER'E ÜÇ PUANA MAL OLDU

Meral Akşener'in Ekrem İmamoğlu'na yakın ilgi göstermesi kendisini destekleyen bir grubun İmamoğlu'nun yanına geçmesine yol açmış.

Akşener, Kılıçdaroğlu'nun Almanya'da olmasıyla doğan boşluğu iyi değerlendirip Saraçhane'de muhalefetin doğal lideri konumuna yükselmişti. Ancak hapis kararı çıktığı anda İmamoğlu ile çak yapıp sevinç gösterisinde bulunmaları yadırganmıştı. Ayrıca Saraçhane şovu CHP ile İYİ Parti arasında bir krize dönüşmesine yol açmıştı. Akşener'in bu tutumu Türkiye genelindeki desteğinin yarı yarıya düşmesine yol açarken, İmamoğlu'nun yelkenlerini doldurmuş.

İMAMOĞLU DEĞERLENDİREMEDİ

Ekrem İmamoğlu, siyasi tsunamiye dönüştürebileceği siyasi yasak kararını iyi değerlendiremedi. Kılıçdaroğlu'nun yaptığı hamlelerin de etkisiyle küçük bir rüzgâr olarak esti geçti.

Şans kapıyı bir kez çalar derler. Ama şans İmamoğlu'nun kapısını iki kez çaldı. İkinci kez yenilenen İstanbul seçimlerinden elde ettiği başarıyı ucuz polemiklerle tüketen İmamoğlu, siyasi yasak kararını da Kılıçdaroğlu ile girdiği cumhurbaşkanlığı rekabeti nedeniyle değerlendiremedi. Ekrem İmamoğlu'nun sıcağı sıcağına sağladığı 2 puanlık artış, bakalım önümüzdeki ay yapılacak anketlerde nerede olacak?

KILIÇDAROĞLU'NUN PLANI

Bu arada Kılıçdaroğlu'nun A ve B planı da netleşti. Kılıçdaroğlu'nun A planı Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ı cumhurbaşkanı adayı yapmamak. Meral Akşener'le gerçekleştirdikleri Ahlatlıbel Zirvesi'nden sonra yaptığı değerlendirmede belediye başkanlarının görevine devam edeceğinin altını çizmiş. Kılıçdaroğlu'nun B planı ise kendisini ortak cumhurbaşkanı adayı yapmak.

Eğer ortak cumhurbaşkanı adaylığında sorun çıkarsa Kılıçdaroğlu, CHP'nin cumhurbaşkanı adayı olarak seçimlere girecek. Bu da çoklu aday demektir.

HABLEMİTOĞLU, 'BENİ ÖLDÜRECEKLER' DİYE NEREDE BAĞIRDI

Hablemitoğlu ile ilgili iddianameyi yazdığım yazımdan sonra yeni bilgilere ulaşma imkânım oldu. Şengül Hablemitoğlu, ifadesinde eşinin tehdit aldığını, birlikte yaptıkları yürüyüş sırasında takip edildiklerini anlatıyor. Hablemitoğlu da bir suikast ihtimaline karşı çeşitli önlemler almış. Eşinin ve kendisinin kullandığı araca uzaktan kumanda taktırmış. Uğur Mumcu tarzı bombalı bir suikaste kurban gitmemek için.

Ama bu yazacağım olay farklı. İddianamede de yer almıyor.

2002 yılı kasım ayında Necip Hablemitoğlu, Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün üçüncü katına gidiyor. Birilerine ulaşıp görüşmek istiyor. Ceza İşleri Genel Müdürü Abuzer Duran'ın özel kalemine yönlendiriyorlar. Hablemitoğlu o sırada koridorda, "Beni öldürecekler. Beni 1 ay içinde öldürecekler" diye bağırıyor. Ceza İşleri Genel Müdürü Abuzer Duran'ın ciddi bir devlet adamı olduğu söyleniyor. Abuzer Duran, Hablemitoğlu ile görüşüyor. Sadece görüşmekle kalmıyor. Hablemitoğlu'nu Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na yönlendiriyor. Hablemitoğlu'nun Abuzer Duran'ın da yönlendirmesiyle Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na müracaat ettiği düşünülüyor.

KIRMIZI PAZARTESİ

Hablemitoğlu'nun ölüm tehdidi aldığı biliniyor. Hablemitoğlu beni öldürecekler diyor. Peki sonuç? Sistem suikastçıların önünü açıyor, kasım ayında Adalet Bakanlığı

koridorlarında beni öldürecekler diye bağırın Hablemitoğlu, aralık ayında evinin önünde öldürölüyor. Tam bir kırmızı pazartesi durumu.

CAN DÜNDAR NE TEKLİF ETMİŞ

Can Dündar, Türkiye'yi savaş suçları mahkemesinde yargılatmayı amaçlayan CIA talimatlı FETÖ operasyonu olan MİT TIR'ları davasında hapis cezasına çarptırıldıktan sonra yurtdışına kaçmıştı. Hablemitoğlu iddianamesini okurken Can Dündar'ın yeni bir faaliyetini öğrendim.

Hablemitoğlu davası nedeniyle Ukrayna'da yakalanarak Türkiye'ye getirilen Nuri Gökhan Bozkır, ifadesinde bir ara Ukrayna'dan Romanya'ya kaçtığını ama bundan eşinin dahi haberi olmadığını söylüyor. Ama Can Dündar, Romanya'da onu buluyor. Karanlık bir merkezin desteğiyle.

CAN DÜNDAR'IN TEKLİFİ

Bundan sonraki bölümü Nuri Gökhan Bozkır'ın ifadesinden özetleyerek aktarıyorum.

“Can Dündar bana Almanya'dan siyasi sığınmayı rahatlıkla sağlayabileceğini, kendisinin Türkiye'nin Suriye ve Libya'ya yasal olmayan yollardan silah gönderdiğini anlatan bir belgesel hazırladığını, MİT TIR'ları olarak bilinen olaya beni dahil edebilmek için Türkiye Cumhuriyeti aleyhine kullanılmak üzere belge ve fotoğraf istedi. Israrla benden Türkiye Cumhuriyeti aleyhine röportaj vermemi istiyordu. Romanya'da beni mafya lideri Beynur korudu. Can Dündar Romanya'ya gelerek röportaj yapmak istiyordu.”

MİT TIR'ları olayından sonra bu soruyu sormamam lazım ama yine de Can Dündar, bu doğru mu diye sormaktan kendimi alamıyorum.

Bunu da mı yaptın?

Esfender KORKMAZ

Kamu bankaları ve TOBB siyasi arpalık oldu

30 Aralık 2022 Cuma

2023 seçimleri önkilerden çok farklı olacak. Siyasi iktidarın devam etmesi bugünkü koşullarda ve bugünkü siyasi eğilime bakarsak mümkün görünmüyor. O zaman, AKP iktidarda kalmak için bu seçimde, her seçimde olduğundan daha fazla popülizm yapacaktır.

1-Başta, "Kredi Garanti Fonu" (KGF) destekli krediler artacaktır. KGF kredilerinin yüzde 80'i KOBİ'lere gidiyor. KGF, teminat yetersizliği nedeniyle kredi alamayan KOBİ kredilerine kefil olur. İşletmeler KGF kefaletinde kullanılan kredileri bankalara ödemediği zaman KGF zararı karşılar ve krediler bu fondan çıkar.

Kredi Garanti Fonu'nun yüzde 28,3'ü TOBB yüzde 28,3'ü de KOSGEB'indir.

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) Türkiye'deki küçük ve orta ölçekli işletmelerin ekonomideki rolünü ve etkinliği ile rekabet güçlerini artırmak ve sanayide entegrasyonu sağlamak amacıyla kurulmuş kamu kurumudur. KOSGEB'in kaynaklarını siyasi iktidarın seçim popülizmi için kullanması doğru ve yasal değildir.

TOBB kaynakları, özel sektör işletmelerinin verdiği aidatlardan oluşur. TOBB bu aidatları siyasi iktidarın popülizmi için kullanırsa, TOBB yöneticileri bu sorumluluğun altından kalkamaz.

Zaten siyasi iktidar, odaları parti şubesi gibi kullanıyor. Söz gelimi İstanbul Ticaret Odası'nın 700 bin dolayında üyesi var. Bunlar yüksek aidatlar ödüyor. Ama İTO başkanının kim olacağını Cumhurbaşkanı işaret ediyor. İTO araştırma fonlarını tamamıyla siyasi yandaşlara ve ideolojik militanlara veriyor. Üyelerin yararlandığı mekanlara içki yasağı getiriyor. Üst düzey çalışanlar birkaç yerden maaş alıyor.

Hükümetlerin, TOBB kaynaklarını KGF aracılığı ile seçim odaklı ve riski yüksek olan kredilerde kullanmasına karşı, üyelerin de yargıya gitmesi ve ödediği aidatların meslek dışında popülizm amaçlı kullanılmasına itiraz etmeleri gerekir.

Önceki tecrübelerden gördük ki; KOBİ'ler aldıkları kredilerle yatırım yapmadı. Zira, demokrasi, hukukun üstünlüğü ve hükümete güven gibi yatırımların gerektirdiği altyapı sorunları var. KOBİ'ler bu kredileri tüketimde kullanıyor. Bu nedenle ithal girdi ve tüketim mallarında ithalat talebi artıyor. Bu da cari açığı artırıyor. Paralel olarak enflasyonu tetikliyor. Dahası KOBİ'ler bu kredilerle yatırım yapmış olsalardı, gelir artışı olacaktı ve bu krediler geri ödenmiş olacaktı.

Yarı kamusal kurumlar olan odaları AKP ajanı olmaktan çıkarıp, tarafsız ve üyelere hizmet eden kuruluşlar haline getirmek gerekir.

2- Genelde ve her seçimde AKP kamu bankalarını da popülizm için kullanıyor.

Devlet tekellerini, piyasayı düzenleyen et-balık kombinelerini özelleştiren bir iktidar, kamu bankalarını neden elinde tutar? Tek nedeni siyasi iktidarın kamu bankalarını parti bankası gibi kullanmasıdır.

2023 yılında Halbank esnaf kredileri, sayı ve miktar olarak artacaktır. Kamu bankalarının yönetimi siyasi iktidarlara, onları basiretli tüccar gibi yönetmesi için geçici olarak verildi. Oysa ki AKP 20 yıldır bu bankaları siyasi yemlik olarak kullanıyor. Sabah grubunun alınmasında, Doğan medyanın alınmasında bu bankalar kullanıldı. Siyasi iktidar kamu bankalarını siyasi arpalık olarak kullanmakla yetki istismarı yapmış oluyor.

Halen devletin elinde 10 banka var. 2022 itibarıyla Devlete ait bankalar;

*Ziraat Bankası

*Ziraat Katılım Bankası

*Vakıfbank

*Vakıf Katılım Bankası

*Halkbank

*İller Bankası

*Türk Eximbank

*Türkiye Kalkınma Bankası

*Birleşik Fon Bankası

*Adabank'tır.

30.12.2022

Kamu bankalarından Ziraat Bankası'nın görevi, tarım sektörüne ucuz kredi vermektir. Düşük faiz farkından doğan zararı hazine karşılıyor. Tarım kredilerini özel bankalarda verebilir. O zaman faiz farkını yine hazine karşılar.

Esnafların kredilerini de Halkbank yerine başka bir özel banka verebilir. Aradaki farkı yine hazine karşılar. Hatta devlet ihale açar, en düşük faizi veren banka ile sözleşme yapar.

Vakıfbank'ın Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan ve Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından idare edilen yüzde 58.5 oranındaki A ve B grubu hisseleri de hazineye devredildi.

Vakıfbank kamusal bir görevi yoktur. Aslına bakarsak Türkiye'de vakıfları kamunun ve özel kişilerin tasallutundan kurtarıp, yeni bir düzen getirmek gerekir. Vakıfbank'ın da adını değiştirmek gerekir.

Sonuç: İller Bankası ve Türk Eximbank, piyasa elinde aynı işlevleri göremez. Bu iki bankayı kamu elinde tutmak ve kalanını özelleştirmek gerekir.

İbrahim Kahveci

Ülke nasıl batırılır?

Tutturmuşlar erken emeklilik. İskandinav ülkelerinin hepsi bu sistemle battı. Ve bizim ülkenin başına da bu erken emekliliği dolayanlar maalesef bunun bedelini ödeyecekler ve ödediler. Neden erken emeklilik? Bırakalım ne zaman emekli olması gerekiyorsa o zaman olsun ve parasını da en güzel şekilde alsın. Bu hesap kötü hesaptır, şer bir hesaptır, zararlı bir hesaptır. Biz bunu politik hesaplarla yapmayız ve yapmayacağız da... Arkadaşlarıma söylüyorum: Beni bu yola asla teşvik etmeyin. Milletimin faydası neredeyse ona varım. Milletimin ve ülkemizin zararına olan şeye asla yokum. Seçim kaybetsek de yokum..."

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan... 2019

***

Bir örnek vereyim mi: "İsterlerse idamı onaylarım..." Cumhurbaşkanı R.T. Erdoğan...

Neden idam? Oysa idama kadar yapılacak o kadar çok şey var ki... Ülkemizde sokaklar suçlularla dolu.

Sokaklarımızda kaç katil dolaşıyor? Oysa suçlulara suçları oranında hapis cezası verilse idama gerek kalır mıydı?

Siyasi suçlar nedeniyle doldurulan hapisanelerden boş yer açmak için katiller salıveriliyor. Asıl gerçek bu... Tartışılması gereken nokta burası.

***

Şimdi benzer iş EYT denilen ve ülkeyi seçim uğruna batıracak bir başka konuya geldi. **1992'de rahmetli Demirel ve şimdi de Erdoğan...**

İki seçim iki batış hikâyesi.

Oysa sistem düzeltilseydi ya... Mesela neden 2000 öncesi emeklilik için 4/A'lılar da 5000 gün var da Bağ-kur'lular 7000 gün... Kimsenin aklına bunlar aynı para birimi

30.12.2022

üzerinden SGK'ya ödeme yapıyor, bunlar aynı ülkenin vatandaşlarıdır gelmiyor? Ahmet, özelde çalışırken ödediği para paradır da Mehmet Bağ-kur'lu olduğunda yine para ödemiyor mu? Ödenen para belli, ödeyen de belli... Nedir bu 4/a, 4/b veya 4/c ayrımı?

Neymiş... Şu tarihte işe girenler yararlanıyor da o tarihten sonra girenlere su bile yok. Böyle şey olur mu? Saymakla bitmez.

Kendi özelimden örnek verdim: Geçen yıl emekli olsaydım 7700 lira civarı bir maaşım olacaktı ve bu maaş bu yılbaşında ve yıl ortasında zamlarla 14000 lira civarına gelecekti. Oysa sadece ve sadece 1 yıllık EYT yüzünden şu anda emekli olsam 9800 lira alacağım.

Sadece ve sadece 1 yıllık EYT yüzünden ömür boyu maaşımın yüzde 40 civarı eksilmesine kim neden oldu? Kim bu çalışarak düşen maaş sistemini kurdu? Ve neden insanlara çalıştıkça emekli maaşı artan bir düzen kurulmuyor?

Neden... Neden... Neden?

***

Eylül ayı itibari ile SGK'da 4/a;4/b;4/c kapsamında toplam 23 milyon 692 bin çalışan gözüküyor. Bu çalışan sayısına karşılık 13 milyon 870 bin emekli dosyası var. Buna şimdi en az 2 milyon 250 bin emekli dosyası daha eklenecek. Ve emekli sayımız 16 milyon 120 bini geçecek.

Her 1 emekliye 1,5 çalışan bakmak zorunda (aile başına düşen çocuk sayısı da 1,70). Oysa bu sistem en az 1 emekli karşılığında 4 çalışanı gerektiriyor.

SGK verileri diyor ki, yeni zam sonrası (Temmuz 2022 sonrası) emeklilere aylık ortalama 65,7 milyar lira maaş ödemesi yapılıyor. Bu demektir ki şu an ülkemizde **tüm emeklilerin ortalama maaşı 4700 lira...**

Aylık ortalama emekli maaşı bu...

SGK bu yılın ilk 10 ayında 472 milyar lira emekli maaş ödemesi ve 195 milyar lira da sağlık gideri yapmış: Toplam gider 667 milyar lira. SGK bu giderlerinin tam 301 milyar lirasını Hazine'den almış. Yani şu haliyle bile SGK batmış durumda... Resmi olarak değil ama Hazine olmasa bu sistem zaten yürümeyecek.

Bunları çok ama çok kez yazdım. Tekrar ediyorum: **Bu sistem düzeltilmez ise sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın dediği gibi İskandinav ülkeleri gibi Türkiye'de batacak....**

30.12.2022

Bu kesin...

Kimse farklı sonuç beklemesin.

***

İyi ama EYT çıkmasın mı?

Tabii ki çıksın... Ama asıl sistem düzeltilsin.

Emeklilik sistemi (1) ödediğin prime ve (2) emekli olarak alacağın maaş süresine göre düzenlenmelidir. Ortada duran 4/a, 4/b, 4/c gibi anlamsız ayrılıklar derhal kaldırılmalıdır. Kim ne kadar prim ödemiş ve ne kadar yıl emekli maaşı alacak? Ortalama ömre göre bu süreler bellidir.

Devletimiz de bu sisteme BES'de olduğu gibi katkı verir.

Çok ama çok basit bir hesapla bunu izah edeyim: (A) kişi 18 yaşında işe başlamış ve 48 yaşına kadar 30 yıl çalışmış. Emekli olduğunda ortalama ömür 80 yıl olduğuna göre 32 yıl emekli maaşı alacak demektir.

Diğer kişi (B) ise yine 18 yaşında işe girmiş olsun ve aynı primle 58 yaşında emekli olsun. Burada iki temel faktör var: Çalıştığı süre A kişisinden 10 yıl daha fazla ve emekli olduğunda maaş alacağı yıl ise 10 yıl daha az.

Siz şimdi sistemde bu iki kişinin maaşı aynı mı olur; veya birbirine yakın mı olur? Ben söyleyeyim B kişisi tam iki kat emekli maaşı alır.

Bakın A kişisi bugünkü değerle ayda 3000 lira prim ödemiş olsa toplam primi 1 milyar 080 bin lira eder. Emekli olarak yaklaşık 32 yıl (384 ay) maaş alacağı için 2800 lira emekli maaşı olur. Oysa B kişisi aynı primle 30 yıl yerine 40 yıl çalışmış ve emekli maaşı alacağı süreyi de 32 yıl yerine 22 yıla düşürdüğü için emekli maaşı 5500 liraya gelir. (Örnek olsun diye kabaca hesaplardır)

Sistem çok ama çok basit. Ne kadar prim ve ne kadar süre emekli maaşı alacaksınız? Bunun üzerinden sistemi kurarsınız ve teşvik ederek çalışmayı özendirirsiniz.

Bu sistemi kurduğunuzda isteyen istediği zaman emekli olsun; EYT vs diye bir şey de zaten olmaz...

Ama asgari emekli maaşı da olmaz. Herkes ne kadar çalışıp ne alacağını bu sayede bilir.

Bugün öyle mi... Tam bir çorba hali var. Saçma sapan diyebileceğimiz bir düzen... Pardon düzensizlik. Ve şimdi bu düzensizliğe bir yanlışı daha ekleniyor.

Olan bu.

***

Ve asıl tehlike... Şimdi size bir hikâye anlatayım:

2018-2021 arası ülke nüfusumuz 2 milyon 676 bin kişi artarak 84 milyon 680 bine çıkmış. Ama bu 3 yılda 20 yaş altı nüfus -403 bin kişi azalmış. Buna karşılık 60-85 yaş grubu nüfus ise tam 1 milyon 226 bin kişi artmış.

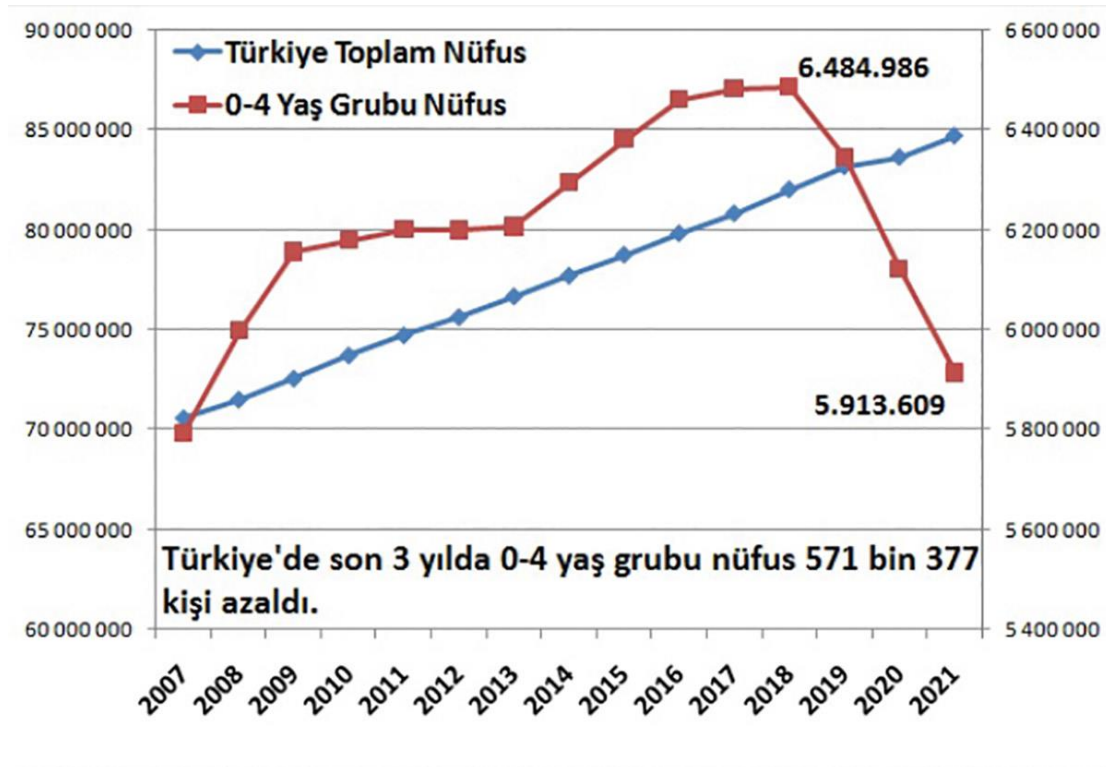
Ve en kötü hikâye... Nüfus azalmasının temeli 0-4 yaş grubundan geliyor. Son 3 yılda 0-4 yaş grubu nüfus azalması -571 bin 377 kişi...

Hikâye bu... **20 yaş altı nüfus azalırken 60 yaş üstü nüfus hızla artıyor. Ve bizler emekliliği teşvik ederek çocuklarımızın, torunlarımızın geleceğini satıyoruz; yiyoruz.**

Ben evlatlarınızın kendi kişisel çıkarlarımıza kurban edilmesine karşıyım. Bu yanlışın bir başka büyük yanlışla çözüyor gibi yapılması yerine sistemin doğru bir şekilde, çalışanı teşvik edici bir halde düzeltilmesi gerektiğini yine ve yeniden hatırlatmak zorundayım.

Evlatlarımızı kurban etmeyelim... Lütfen.

Sistemi düzeltelim.

30 Aralık 2022, Cuma

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

EYT'yi çözmek de Erdoğan'a nasip oldu

CHP'nin Türk siyaset hayatına orijinal bir buluşmuş gibi soktuğu 6'lı masa, seçmene güven vermeyen çocuksu bir evcilik oyununa dönüştü.

Zaten 6'lı masanın sadece adı kaldı. Bildiğiniz gibi masanın 4 üyesinin oyu yüzde 1 bile değil. Katıldıkları 10 toplantıdan bir sonuç çıkmaması, yeni ihtiyaçları doğurdu. **Akşener** ile **Kılıçdaroğlu** artık 2'li masa etrafında toplanıyor. **Davutoğlu** bu durumdan hayli rahatsız olmuş.

Geçen akşam Ankara Ahlatlıbel'de bir araya gelen **Kılıçdaroğlu** ile **Akşener**'in görüşmesine dair detaylar, CHP'ye yakın gazeteciler tarafından açıklanmaya başlandı. **Kılıçdaroğlu** yine, "**Kaç kere söyleyeceğim, ikisi de görevinin başında**" diyerek **İmamoğlu** ile **Yavaş**'in önünü bir kez kesmiş.

"**Ahmak**" ve "**Fena çarparım**" sözlerini tuhaf bir şekilde sineye çeken **Kılıçdaroğlu**, "**Akşener**'le aramızda bir sorun yok" demiş ama kimin aday olacağı konusunda tek kelime etmemiş.

Kılıçdaroğlu'nun manevi oğlu İBB Başkanı ise İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu** ile polemige girerek gündemde kalmayı sürdürüyor. **Soylu**'dan gereken cevabı alsa da yıpranmamış biri gibi davranmaya devam edip adaylıktan geri adım atmıyor. Manevi babası **Kılıçdaroğlu**'nu 2023 yılında da üzmeye devam edecek gibi görünüyor. Millet İttifakı'nda durum bu. Cumhur İttifakı'nda ise kavga ve polemik yok, hizmet ve yatırım var.

HER GÜN YENİ BİR MÜJDE

Çarşamba akşamı tüm Türkiye nefesini tutup Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın konuşmasına kilitlemişti. Herhalde haber kanalları reyting rekoru kırmıştır. **Erdoğan**, Türkiye'nin kronikleşmiş bir sorununu daha çözdüğünü açıkladı. Evet, 23 yıldır muhalefetin sakız gibi çiğnediği, seçim vaadi olarak kullandığı EYT

30.12.2022

meselesini çözmek yine Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a nasip oldu. Ve EYT sorununun kökten çözülmesi tüm Türkiye'de büyük bir coşkuyla karşılandı.

Asgari ücrete rekor zamdan enerji kaynaklarındaki müjdelere, yeni yatırımlardan doğalgaz indirimine kadar her gün yeni bir müjdeyle toplumun karşısına çıkan Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, vaat etmiyor, gerçekleştiriyor.

Yeminli **Erdoğan** düşmanları bile bu konuda hakkını teslim ediyor.

Muhalefet için çok zor bir durum bu. Neden mi? **Erdoğan**, muhalefetin bütün vaatlerini henüz rakibi ortada yokken gerçekleştirdi. Muhalefetin seçim vaadi olarak kullanacağı her şeyi elinden aldı. Geriye kuru hamasetten başka bir şey kalmadı. Aslına bakarsanız, artık adayın da bir önemi kalmadı. Çünkü hiçbir adayın bu saatten sonra **Erdoğan**'la mücadele etmesi mümkün değil.